

EBA/GL/2017/16

23/04/2018

Smernice o ocenjevanju verjetnosti neplačila in izgube ob neplačilu ter o obravnavi neplačanih izpostavljenosti

1 Obveznosti glede skladnosti in poročanja

Vloga teh smernic

1. Dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010¹. V skladu s členom 16(3) Uredbe (EU) št. 1093/2010 si morajo pristojni organi in finančne institucije na vsak način prizadevati za upoštevanje smernic.
2. V smernicah je predstavljeno stališče organa EBA o ustreznih nadzorniških praksah v Evropskem sistemu finančnega nadzora in o tem, kako bi bilo treba zakonodajo Unije uporabljati na določenem področju. Pristojni organi iz člena 4(2) Uredbe (EU) št. 1093/2010, za katere smernice veljajo, bi jih morali upoštevati tako, da jih ustrezno vključijo v svoje prakse (npr. s spremembo svojega pravnega okvira ali nadzorniških postopkov), tudi če so smernice namenjene predvsem institucijam.

Dolžnost poročanja

3. Pristojni organi morajo v skladu s členom 16(3) Uredbe (EU) št. 1093/2010 do 25.06.2018 organ EBA uradno obvestiti, ali ravnajo oziroma ali nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, ali pa mu sporočiti razloge za njihovo neupoštevanje. Če pristojni organi do tega roka ne bodo poslali uradnega obvestila, bo organ EBA štel, da jih ne upoštevajo. Uradna obvestila je treba poslati na obrazcu, ki je na voljo na spletni strani organa EBA, na elektronski naslov compliance@eba.europa.eu z navedbo sklica „EBA/GL/2017/16“. Predložiti jih morajo osebe, ki so pooblaščenice za poročanje o skladnosti v imenu svojih pristojnih organov. Organu EBA je treba sporočiti tudi vsako spremembo stanja glede upoštevanja smernic.
4. Uradna obvestila bodo v skladu s členom 16(3) objavljena na spletni strani organa EBA.

¹ Uredba (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (UL L 331, 15.12.2010, str. 12).

2 Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

2.1 Predmet urejanja

5. Te smernice določajo zahteve za ocenjevanje verjetnosti neplačila (PD) in izgube ob neplačilu (LGD), vključno z LGD za neplačane izpostavljenosti ter najboljšo oceno pričakovane izgube (EL_{BE}), v skladu z oddelkom 6 poglavja 3 naslova II dela 3 Uredbe (EU) št. 575/2013, členom 159 navedene uredbe in končnim osnutkom regulativnih tehničnih standardov organa EBA o metodologiji ocenjevanja pristopa IRB EBA/RTS/2016/03 [v nadaljnjem besedilu: RTS o metodologiji ocenjevanja IRB] z dne 21. julija 2016².

2.2 Področje uporabe

6. Te smernice se v skladu s poglavjem 3 naslova II dela 3 Uredbe (EU) št. 575/2013 uporabljajo v zvezi s pristopom IRB za vse metode na podlagi lastnih ocen PD in LGD. Če ima institucija za vse izpostavljenosti, razen za izpostavljenosti na drobno, dovoljenje za uporabo pristopa IRB, nima pa dovoljenja za uporabo lastnih ocen LGD v skladu s členom 143(2) in v povezavi s členom 151(8) in (9) te uredbe, se uporabljajo vsi deli teh smernic razen poglavij 6 in 7. Te smernice se ne uporabljajo za izračun kapitalskih zahtev za tveganje zmanjšanja vrednosti v skladu s členom 157 Uredbe (EU) št. 575/2013.

2.3 Naslovniki

7. Te smernice so naslovljene na pristojne organe, kakor so opredeljeni v točki (i) člena 4(2) Uredbe (EU) št. 1093/2010 in finančnim institucijam iz člena 4(1) Uredbe (EU) št. 1093/2010.

2.4 Opredelitev pojmov

8. Če ni določeno drugače, imajo pojmi v teh smernicah enak pomen kot pojmi, uporabljeni in opredeljeni v Uredbi (EU) št. 575/2013 ter Direktivi 2013/36/EU. Poleg tega se za namene teh smernic uporabljajo opredelitve pojmov, ki so navedene v nadaljevanju.

Parametri tveganja	Eden ali vsi naslednji parametri: PD, LGD, EL _{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti.
Referenčni podatkovni niz (RDS)	Vsi podatkovni nizi, uporabljeni za ocenjevanje parametrov tveganja, vključno s podatkovnimi nizi, pomembnimi za razvoj modela, in podatkovnimi nizi, uporabljenimi za umeritev parametra tveganja.

² Sklici na člene RTS o metodologiji ocenjevanja IRB bodo nadomeščeni s sklici na delegirano uredbo, s katero bo končni osnutek RTS o metodologiji ocenjevanja IRB sprejet, ko bo ta objavljena v Uradnem listu EU.

Model PD	Vsi podatki in metode, uporabljeni v okviru bonitetnega sistema v smislu točke (1) člena 142(1) Uredbe (EU) št. 575/2013, ki se nanašajo na razlikovanje in količinsko opredelitev lastnih ocen PD ter so uporabljeni za ocenjevanje tveganja neplačila pri vsakem dolžniku ali izpostavljenosti, pokriti s tem modelom.
Metoda rangiranja pri modelu PD	Metoda v okviru modela PD, s katero se dolžniki ali izpostavljenosti rangirajo glede na tveganje neplačila.
Metoda točkovanja pri modelu PD	Metoda rangiranja pri modelu PD, s katero se dolžnikom ali izpostavljenostim pri rangiranju dodelijo ordinalne vrednosti („točke“).
Model LGD	Vsi podatki in metode, uporabljeni v okviru bonitetnega sistema v smislu točke (1) člena 142(1) Uredbe (EU) št. 575/2013, ki se nanašajo na razlikovanje in količinsko opredelitev lastnih ocen LGD, LGD za neplačane izpostavljenosti in EL_{BE} ter so uporabljeni za ocenjevanje stopnje izgube v primeru neplačila pri vsaki izpostavljenosti, pokriti s tem modelom.
EL_{BE}	Najboljša ocena pričakovane izgube pri neplačanih izpostavljenostih iz člena 181(1)(h) Uredbe (EU) št. 575/2013.
LGD za neplačane izpostavljenosti	Izguba ob neplačilu pri neplačanih izpostavljenostih iz člena 181(1)(h) Uredbe (EU) št. 575/2013.
Področje uporabe modela PD ali LGD	Vrsta izpostavljenosti v smislu točke (2) člena 142(1) Uredbe (EU) št. 575/2013, pokrite z modelom PD ali LGD.
Ocenjevanje parametrov tveganja	Celoten proces modeliranja v zvezi s parametri tveganja, vključno z izbiro in pripravo podatkov, razvojem modela ter umeritvijo.
Razvoj modela	Del procesa ocenjevanja parametrov tveganja, pri katerem se doseže primerno razlikovanje tveganja, in sicer tako, da se določijo pomembni dejavniki tveganja, oblikujejo statistične ali mehanske metode za razvrščanje izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine dolžnikov ali izpostavljenosti ter se po potrebi ocenijo vmesni parametri modela.
Vzorec za umeritev PD	Podatkovni niz, na katerem se z metodo rangiranja ali združevanja opravi umeritev.
Umeritveni segment	Edinstveno identificiran podniz znotraj področja uporabe modela PD ali LGD, ki je bil skupaj umerjen.

Umeritev PD	Del procesa ocenjevanja parametrov tveganja, katerega rezultat je primerna količinska opredelitev tveganja, in sicer tako, da se zagotovi, da se ob uporabi metode rangiranja ali združevanja na vzorcu za umeritev dobljene ocene PD ujemajo z dolgoročno povprečno stopnjo neplačil, ki je značilna za uporabljeno metodo.
Umeritev LGD	Del procesa ocenjevanja parametrov tveganja, katerega rezultat je primerna količinska opredelitev tveganja, in sicer tako, da se zagotovi, da se ocene LGD ujemajo z dolgoročnim povprečnim LGD ali oceno LGD v obdobju recesije, kadar je ta bolj konservativna, na ravni, ki je značilna za uporabljeno metodo.
Apliciranje parametrov tveganja	Dodelitev parametrov tveganja, ocenjenih v skladu z modelom PD ali LGD, trenutnim izpostavljenostim, ki se lahko opravi samodejno z ustreznim informacijskim sistemom ali pa jo kvalificirano osebje v instituciji opravi ročno.
Aplikativen portfelj	Dejanski portfelj izpostavljenosti znotraj področja uporabe modela PD ali LGD v času ocenjevanja parametra tveganja.

3 Izvajanje

3.1 Datum začetka uporabe

9. Te smernice se začnejo uporabljati 1. januarja 2021. Institucije bi morale zahteve iz teh smernic do takrat vključiti v svoje bonitetne sisteme, pristojni organi pa lahko časovni okvir tega prehoda po svoji presoji pospešijo.

3.2 Prva uporaba smernic

10. Funkcija notranje validacije bi morala preveriti spremembe bonitetnih sistemov, do katerih bo prišlo zaradi upoštevanja teh smernic in regulativnih tehničnih standardov, ki bodo pripravljene v skladu s členom 144(2) Uredbe (EU) št. 575/2013, ter razvrstitev teh sprememb v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) št. 529/2014³.
11. Institucije, ki morajo v skladu s členom 143(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 in Uredbo (EU) št. 529/2014 od pristojnih organov pridobiti predhodno dovoljenje za spremembe v bonitetnih sistemih, ki so potrebne zaradi vključitve zahtev teh smernic do roka iz odstavka 9, bi se morale s pristojnimi organi dogovoriti za končni rok, do katerega morajo oddati vlogo za takšno predhodno dovoljenje.

³ UL L 148, 20.5.2014, str. 36.

4 Splošne zahteve glede ocenjevanja

4.1 Načela za določitev obsega uporabe bonitetnih sistemov

12. Bonitetni sistem v smislu točke (1) člena 142(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi moral pokrivati vse izpostavljenosti, pri katerih so za dolžnike ali posamezne izpostavljenosti značilni skupni dejavniki tveganja in kreditne sposobnosti ter za katere je razpoložljivost informacij v zvezi s kreditnim tveganjem v osnovi primerljiva. Modela PD in LGD znotraj bonitetnega sistema sta lahko sestavljena iz različnih umeritvenih segmentov. Kadar so vsi dolžniki ali izpostavljenosti znotraj obsega uporabe modela PD ali LGD umerjeni skupaj, se celotno področje uporabe modela šteje kot en umeritveni segment.
13. Izpostavljenosti, pokrite z istim bonitetnim sistemom, bi morala institucija pri upravljanju tveganj, odločanju in procesu odobritve posla obravnavati podobno ter jih razvrstiti na skupno bonitetno lestvico dolžnikov za namene člena 170(1)(b) Uredbe (EU) št. 575/2013 in skupno bonitetno lestvico izpostavljenosti za namene člena 170(1)(e) navedene uredbe.
14. Za namen količinske opredelitve različnih parametrov tveganja znotraj bonitetnega sistema bi morale institucije za ista pretekla opazovanja, uporabljena v različnih modelih, uporabiti isto opredelitev neplačila. Poleg tega bi morale pri notranjih, zunanjih in skupnih virih podatkov enako obravnavati primere večkratnega dogodka neplačila pri istem dolžniku ali izpostavljenosti.

4.2 Zahteve glede podatkov

4.2.1 Kakovost podatkov

15. Da bi institucije izpolnile zahtevo iz člena 76 RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, ki od institucij zahteva, da imajo preudarne politike, procese in metode za ocenjevanje in izboljšanje kakovosti podatkov, uporabljenih v okviru procesov merjenja in upravljanja kreditnega tveganja, bi morale zagotoviti, da se te politike izvajajo v zvezi z vsemi podatki, uporabljenimi pri razvoju in umeritvi modelov, ter podatki, uporabljenimi pri apliciranju parametrov tveganja.
16. Da bi podatki, ki so bili pri razvoju modela in apliciranju parametrov tveganja uporabljeni kot vhodni podatki v model, izpolnjevali zahteve glede točnosti, popolnosti in primernosti iz člena 174(b) Uredbe (EU) št. 575/2013, bi morali biti dovolj natančni, da pri rezultatu razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine dolžnikov ali izpostavljenosti ne bi prihajalo do pomembnih izkrivljanj, in bi morali biti nepristranski, saj bi bili drugače neprimerni za ta namen.

4.2.2 Upravljanje z namenom zagotavljanja reprezentativnosti podatkov

17. Da bi institucije izpolnile zahtevo po reprezentativnosti podatkov, uporabljenih v modelih PD in LGD, iz člena 174(c), člena 179(1)(d) in člena 179(2)(b) Uredbe (EU) št. 575/2013 ter členov 40 in 45 RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, bi morale imeti preudarne politike, procese in metode za ocenjevanje reprezentativnosti podatkov, uporabljenih za ocenjevanje parametrov tveganja. Institucije bi morale v svojih notranjih politikah ločeno določiti statistične teste in mere, ki jih bodo uporabljale za ocenjevanje reprezentativnosti podatkov, uporabljenih za razlikovanje tveganja, in ki jih bodo uporabljale za podatke, na katerih temelji količinska opredelitev tveganja. Institucije bi morale tudi določiti metode za kvalitativno ocenjevanje podatkov v primerih (ki jih opredelijo v politiki), ko uporaba statističnih testov ni mogoča.
18. Institucije bi morale za ocenjevanje reprezentativnosti podatkov, ki izhajajo iz različnih virov, vključno z notranjimi, zunanji in skupnimi podatki ali njihovo kombinacijo, uporabljati iste standarde in metode, razen če je uporaba drugih metod utemeljena zaradi posebnosti vira podatkov ali razpoložljivosti informacij.
19. Kadar institucije uporabljajo zunanje ali skupne podatke, bi morale zagotoviti, da od ponudnikov podatkov dobijo dovolj informacij, da lahko ocenijo reprezentativnost teh podatkov za svoje portfelje in procese.

4.2.3 Reprezentativnost podatkov za razvoj modelov

20. Institucije bi morale analizirati reprezentativnost podatkov, kadar s statističnimi modeli in drugimi mehanskimi metodami razvrščajo izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine ter kadar s statističnimi modeli za napovedovanje neplačil generirajo ocene verjetnosti neplačila za posamezne dolžnike ali izpostavljenosti. Institucije bi morale za razvoj modela izbrati primeren podatkovni niz, da bi zagotovile, da učinkovitost modela pri aplikativnem portfelju, predvsem njegova diskriminacijska moč, ni pomembno zmanjšana zaradi nezadostne reprezentativnosti podatkov.
21. Da bi institucije zagotovile, da so podatki, uporabljeni pri razvoju modela za razvrščanje dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, reprezentativni za aplikativen portfelj, pokrit s tem modelom, kot zahtevata člen 174(c) Uredbe (EU) št. 575/2013 in člen 40(2) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, bi morale med razvojem modela analizirati reprezentativnost podatkov z vseh naslednjih vidikov:
 - (a) področja uporabe;
 - (b) opredelitve neplačila;
 - (c) porazdelitve pomembnih značilnosti tveganja;
 - (d) kreditnih standardov in politike upravljanja neplačanih izpostavljenosti.
22. Za namen odstavka 21(a) bi morale institucije analizirati segmentacijo izpostavljenosti in preveriti, ali je znotraj obdobja podatkov, uporabljenih pri razvoju modela za razvrščanje

dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, prišlo do kakšnih sprememb znotraj področja uporabe obravnavanega modela. Kadar institucije ugotovijo take spremembe, bi morale analizirati dejavnike tveganja, pomembne za spremembo znotraj področja uporabe modela, in sicer tako, da primerjajo njihovo porazdelitev v RDS pred spremembo in po njej ter tudi s porazdelitvijo teh dejavnikov tveganja v aplikativnem portfelju. Za ta namen bi morale institucije s statističnimi metodami, kot je metoda razvrščanje v skupine, ali podobnimi tehnikami dokazati reprezentativnost. V primeru skupnih modelov bi morala biti analiza izvedena za tisti del področja modela, ki ga institucija dejansko uporablja.

23. Za namen odstavka 21(b) bi morale institucije zagotoviti, da je opredelitev neplačila, na kateri temeljijo podatki, uporabljeni za razvoj modela, vseskozi dosledna in predvsem skladna z vsem naslednjim:
- (a) kadar se je opredelitev neplačila v obdobju opazovanja spremenila, so bile opravljene ustrezne prilagoditve, da se je dosegla skladnost s trenutno opredelitvijo neplačila;
 - (b) kadar model zajema izpostavljenosti iz območja različnih jurisdikcij, za katere veljajo ali so veljale različne opredelitve neplačila, je institucija sprejela ustrezne ukrepe;
 - (c) opredelitev neplačila v vsakem posameznem viru podatkov je bila analizirana ločeno;
 - (d) opredelitev neplačila, uporabljena za razvoj modela, ne vpliva negativno na strukturo in učinkovitost bonitetnega modela v smislu razlikovanja tveganja in napovedne moči, kadar se ta opredelitev razlikuje od opredelitve neplačila, ki jo uporablja institucija, v skladu s členom 178 Uredbe (EU) št. 575/2013.
24. Za namen odstavka 21(c) bi morale institucije analizirati porazdelitev in razpon vrednosti ključnih značilnosti tveganja pri podatkih, uporabljenih pri razvoju modela za razlikovanje tveganja, v primerjavi z aplikativnem portfeljem. Pri modelih LGD bi morale institucije izvesti tako analizo posebej za neplačane izpostavljenosti in izpostavljenosti, ki niso neplačane.
25. Institucije bi morale analizirati reprezentativnost podatkov z vidika strukture portfelja z uporabo pomembni značilnosti tveganja na podlagi statističnih testov, določenih v njihovi politiki, da bi zagotovile, da se razpon opazovanih vrednosti teh značilnosti tveganja v aplikativnem portfelju ustrezno odraža v razvojnem vzorcu. Kadar uporaba statističnih testov ni mogoča, bi morale institucije izvesti vsaj kvalitativno analizo na podlagi opisnih statistik strukture portfelja, pri čemer upoštevajo možne učinke sezonskosti iz člena 180(2)(f) Uredbe (EU) št. 575/2013. Institucije bi morale pri proučevanju rezultatov te analize upoštevati občutljivost značilnosti tveganja na gospodarske razmere. Pomembne razlike med ključnimi značilnostmi tveganja pri vzorcu podatkov in tistimi pri aplikativnem portfelju bi bilo treba odpraviti, npr. tako, da se uporabi drug vzorec podatkov ali podniz opazovanj, ali pa tako, da se te značilnosti tveganja ustrezno odrazijo v modelu kot dejavniki tveganja.
26. Za namen odstavka 21(d) bi morale institucije analizirati, ali je v zadevnem preteklem obdobju opazovanja prišlo do pomembnih sprememb v njihovih kreditnih standardih ali politikah upravljanja neplačanih izpostavljenosti ali pa v zadevnem pravnem okolju, vključno s

spremembami na področju insolvenčne zakonodaje, pravnih postopkih izvršbe in katerih koli pravnih predpisih v zvezi z unovčenjem zavarovanja s premoženjem, ki lahko vplivajo na stopnjo tveganja ali na porazdelitev ali razpon značilnosti tveganja znotraj portfelja, pokritega z obravnavanim modelom. Kadar institucije opazijo takšne spremembe, bi morale opraviti primerjavo podatkov, vključenih v RDS, pred spremembo politike in po njej. Institucije bi morale zagotoviti, da so trenutni standardi glede odobravanja in spremljanja kreditnih poslov ter glede upravljanja neplačanih izpostavljenosti primerljivi s tistimi iz obdobja opazovanj, vključenih v RDS, in razvoja modela.

27. Pri modelu PD z vidika reprezentativnosti podatkov ni potrebno, da je razmerje med neplačanimi izpostavljenostmi in izpostavljenostmi, ki niso neplačane, v podatkovnem nizu, uporabljenem pri razvoju modela za razlikovanje tveganja, enako kot v aplikativnem portfelju institucije. Vendar pa bi morale imeti institucije v razvojnem podatkovnem nizu zadostno število dogodkov neplačila ter bi tudi morale dokumentirati zadevno razliko.

4.2.4 Reprezentativnost podatkov za umeritev parametrov tveganja

28. Da bi institucije zagotovile, da so podatki, uporabljeni pri količinski opredelitvi tveganja, reprezentativni za aplikativen portfelj, pokrit z zadevnim modelom, skladnim s pododdelkom 2 oddelka 6 poglavja 3 naslova II dela 3 Uredbe (EU) št. 575/2013 in členom 45(2) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, bi morale analizirati primerljivost podatkov, uporabljenih za izračun dolgoročnih povprečnih stopenj neplačil in dolgoročnih povprečnih LGD, kot je opredeljeno v členu 179(1)(d) Uredbe (EU) št. 575/2013, ter po potrebi tudi reprezentativnost skupnih podatkov skladu s členom 179(2)(b) navedene uredbe, in sicer z vseh naslednjih vidikov:

- (a) področja uporabe;
- (b) opredelitve neplačila;
- (c) porazdelitve pomembnih značilnosti tveganja;
- (d) sedanjih in predvidenih gospodarskih in tržnih razmer;
- (e) kreditnih standardov in politike upravljanja neplačanih izpostavljenosti.

29. Za namen odstavka 28(a) bi morale institucije izvesti analizo, kot je določena v odstavku 22.

30. Za namen odstavka 28(b) in za zagotovitev, da je opredelitev neplačila, na kateri temeljijo podatki, uporabljeni za količinsko opredelitev tveganja, iz vsakega posameznega vira podatkov skladna z zahtevami iz člena 178 Uredbe (EU) št. 575/2013, bi morale institucije primerjati opredelitev neplačila, ki jo trenutno uporabljajo, z opredelitvami, uporabljenimi pri opazovanjih, vključenih v podatkovni niz, uporabljen za količinsko opredelitev tveganja. Kadar se je opredelitev neplačila v preteklem obdobju opazovanja spremenila, bi morale institucije oceniti reprezentativnost preteklih podatkov, vključenih v RDS in uporabljenih za količinsko opredelitev tveganja, na enak način, kot je določeno za zunanje podatke v poglavju 6 Smernic organa EBA o uporabi opredelitve neplačila v skladu s členom 178 Uredbe (EU) št. 575/2013.

Kadar se je opredelitev neplačila v preteklem obdobju opazovanja spremenila večkrat, bi morale institucije izvesti analizo za vsako preteklo opredelitev neplačila posebej.

31. Za namen odstavka 28(c) bi morale institucije izvesti primerno analizo, s katero bi zagotovile, da so na ravni umeritvenega segmenta razponi vrednosti ključnih značilnosti tveganja v aplikativnem portfelju dovolj primerljivi s tistimi v portfelju RDS za količinsko opredelitev tveganja, da se zagotovi nepristranskost količinske opredelitve tveganja.
32. Za namen odstavka 28(d) bi morale institucije izvesti analizo tržnih in gospodarskih razmer, na katerih temeljijo podatki, na naslednji način:
 - (a) za ocenjevanje PD v skladu z oddelkom 5.3.4;
 - (b) za ocenjevanje LGD v skladu z oddelkom 6.3.2 in z upoštevanjem ocen obdobja gospodarske recesije, kot zahteva člen 181(1)(b) Uredbe (EU) št. 575/2013.
33. Za namen odstavka 28(e) bi morale institucije analizirati, ali je v zadevnem preteklem obdobju opazovanja prišlo do pomembnih sprememb v kreditnih standardih ali politikah upravljanja neplačanih izpostavljenosti, ki lahko vplivajo na stopnjo tveganja ali porazdelitev ali razpon značilnosti pomembnih dejavnikov tveganja znotraj portfelja, pokritega z obravnavanim modelom. Kadar institucije opazijo take spremembe, bi morale analizirati možno pristranskost ocen parametrov tveganja, ki izhaja iz teh sprememb, in sicer na naslednji način:
 - (a) pri ocenjevanju PD z vidika ravni stopenj neplačil in verjetnega variacijskega razmika stopenj neplačil;
 - (b) pri ocenjevanju LGD z vidika stopenj izgub, povprečne dolžine procesov upravljanja z neplačanimi izpostavljenostmi, pogostosti uporabe nekaterih scenarijev upravljanja z neplačanimi izpostavljenostmi in trdnosti porazdelitve izgub.
34. Kadar je reprezentativnost podatkov, ocenjena v skladu z odstavki 28–33, nezadostna in je zaradi nje količinska opredelitev tveganja pristranska ali nadpovprečno negotova, bi morale institucije uvesti primerno prilagoditev za odpravo pristranskosti in uporabiti mero konservativnosti v skladu z oddelkom 4.4.

4.3 Človeška presoja pri ocenjevanju parametrov tveganja

35. Institucije bi morale za dopolnjevanje svojih statističnih modelov s človeško presojo, kot je opredeljeno v členu 174(b), členu 174(e), členu 175(4), členu 179(1)(a) in členu 180(1)(d) Uredbe(EU) št. 575/2013, opraviti vse od sledečega:
 - (a) oceniti predpostavke pri modeliranju in presoditi, ali izbrani dejavniki tveganja prispevajo k oceni tveganja z ekonomskega vidika;
 - (b) analizirati vpliv človeške presoje na učinkovitost modela in zagotoviti, da je vsaka oblika človeške presoje ustrezno utemeljena;

- (c) dokumentirati uporabo človeške presoje pri modelu; dokumentacija naj vključuje najmanj merila za ocenjevanje, utemeljitev, predpostavke, sodelujoče strokovnjake in opis postopka.

4.4 Obravnava pomanjkljivosti in mera konservativnosti

4.4.1 Prepoznavna pomanjkljivosti

36. Institucije bi morale prepoznati vse pomanjkljivosti v zvezi z ocenjevanjem parametrov tveganja, zaradi katerih pri parametrih pride do pristranskosti količinske opredelitve ali povečane negotovosti, ki ni povsem zajeta v splošni napaki pri ocenjevanju, in vse pomanjkljivosti razvrstiti v naslednji kategoriji:

- (a) kategorija A: prepoznane podatkovne in metodološke pomanjkljivosti;
- (b) kategorija B: pomembne spremembe standardov glede odobravanja in spremljanja kreditnih poslov, nagnjenosti institucije k prevzemanju tveganja, politik izterjave in upravljanja zapadlih izpostavljenosti ter kateri koli drug vir dodatne negotovosti.

37. Za namen prepoznave in razvrstitve vseh pomanjkljivosti iz odstavka 36 bi morale institucije upoštevati vse zadevne pomanjkljivosti metod, procesov, kontrol, podatkov ali informacijskih sistemov, ki jih je prepoznala enota za nadzor kreditnega tveganja, funkcija za validacijo, funkcija notranje revizije ali pa so bile prepoznane v okviru katerega drugega notranjega ali zunanjega pregleda, ter analizirati najmanj vse naslednje možne vire dodatne negotovosti pri količinski opredelitvi tveganja:

- (a) v kategoriji A:
 - (i) manjkajoče ali pomembno spremenjene sprožilce neplačila v preteklih opazovanjih, vključno s spremenjenimi merili za prepoznavo pomembnih kreditnih obveznosti v zamudi;
 - (ii) manjkajoč ali netočen datum nastopa neplačila;
 - (iii) manjkajoče, netočno ali neažurno bonitetno razvrščanje, uporabljeno za ocenjevanje preteklih bonitetnih razredov ali skupine z namenom izračuna stopenj neplačil ali povprečnih dejanskih LGD po bonitetnih razredih ali skupinah;
 - (iv) manjkajoče ali netočne informacije o viru denarnih tokov;
 - (v) manjkajoče, netočne ali neažurne podatke o dejavnih tveganja in bonitetnih merilih;
 - (vi) manjkajoče ali netočne informacije, uporabljene za ocenjevanje prihodnjih poplačil iz odstavka 159;
 - (vii) manjkajoče ali netočne podatke za izračun ekonomske izgube;

- (viii) omejeno reprezentativnost preteklih opazovanj zaradi uporabe zunanjih podatkov;
 - (ix) možno pristranskost, ki izhaja iz izbire pristopa k izračunu povprečja ugotovljenih enoletnih stopenj neplačil v skladu z odstavkom 80;
 - (x) potrebo po prilagoditvi povprečja ugotovljenih enoletnih stopenj neplačil v skladu z odstavkom 86;
 - (xi) manjkajoče informacije za namen ocenjevanja stopenj izgub ali za namen upoštevanja obdobja gospodarske recesije pri ocenah LGD;
- (b) v kategoriji B:
- (i) spremembe standardov glede odobravanja in spremljanja kreditnih poslov, politik izterjave ali upravljanja neplačanih izpostavljenosti, nagnjenosti institucije k prevzemanju tveganj ali drugih ustreznih notranjih postopkov;
 - (ii) neupravičena odstopanja pri razponih vrednosti ključnih značilnosti tveganja aplikativnega portfelja v primerjavi z značilnostmi podatkovnega niza, uporabljenega za količinsko opredelitev tveganja;
 - (iii) spremembe tržnega ali pravnega okolja;
 - (iv) pričakovanja glede možnih prihodnjih sprememb v strukturi portfelja ali stopnji tveganja, zlasti pričakovanja v zvezi z že sprejetimi ukrepi ali odločitvami, katerih vpliv ni razviden iz opazovanih podatkov.

4.4.2 Primerna prilagoditev

38. Da bi institucije izničile pristranskosti pri ocenah parametrov tveganja, ki izhajajo iz prepoznanih pomanjkljivosti iz odstavkov 36 in 37, bi morale s primernimi metodologijami prepoznane pomanjkljivosti v čim večji meri odpraviti. Vpliv teh metodologij na parameter tveganja („primerna prilagoditev“), s katerim bi se morala doseči točnejša ocena parametra tveganja („najboljša ocena“), lahko povzroči bodisi zvišanja ali znižanja vrednosti parametra tveganja. Institucije bi morale zagotoviti in dokazati, da z uporabo primerne prilagoditve dosežejo najboljšo oceno.
39. Institucije bi morale po potrebi dokumentirati metode, s katerimi izvedejo primerne prilagoditve za odpravo prepoznanih pomanjkljivosti, pa tudi njihovo utemeljitev.
40. Institucije bi morale redno spremljati ustreznost primernih prilagoditev. Institucije s sprejetjem primerne prilagoditve ne bi smele nadomestiti potrebe po odpravi prepoznanih pomanjkljivosti.

4.4.3 Mera konservativnosti

41. Institucije bi morale v zvezi z zahtevo iz člena 179(1)(f) in člena 180(1)(e) Uredbe (EU) št. 575/2013, da svojim ocenam dodajo mero konservativnosti (v nadaljnjem besedilu: MoC), ki je sorazmerna s pričakovanim obsegom napak pri ocenjevanju, vzpostaviti okvir za količinsko opredelitev, dokumentacijo in spremljanje napak pri ocenjevanju.
42. Končna MoC pri oceni parametra tveganja bi morala odražati negotovost ocene v zvezi z vsemi naslednjimi kategorijami:
- kategorija A: MoC, povezana s podatkovnimi in metodološkimi pomanjkljivostmi, navedenimi v kategoriji A iz odstavka 36(a);
- kategorija B: MoC, povezana s pomembnimi spremembami standardov glede odobravanja in spremljanja kreditnih poslov, nagnjenosti institucije k prevzemanju tveganj, politik izterjave in upravljanja neplačanih izpostavljenosti ter s katerim koli drugim virom dodatne negotovosti, kot je navedeno v kategoriji B iz odstavka 36(b);
- kategorija C: splošna napaka pri ocenjevanju.
43. Da bi institucije količinsko opredelile MoC, bi morale opraviti vse naslednje:
- (a) količinsko opredeliti MoC za prepoznane pomanjkljivosti iz odstavkov 36 in 37 v obsegu, v katerem te niso zajete v splošni napaki pri ocenjevanju, in sicer najmanj za kategoriji A in B na ravni umeritvenega segmenta, s čimer bi zagotovile naslednje:
- (i) kadar so uporabljene primerne prilagoditve v smislu odstavka 38, MoC upošteva morebitno povečanje negotovosti ali dodatno napako pri ocenjevanju, povezano s temi prilagoditvami;
- (ii) MoC na ravni kategorije, povezana z primernimi prilagoditvami, je sorazmerna z negotovostjo v zvezi s temi prilagoditvami;
- (iii) MoC se uporabi za odpravo negotovosti ocene parametra tveganja, ki izhaja iz katerih koli pomanjkljivosti iz odstavkov 36 in 37, ki niso bile popravljene z primernimi prilagoditvami iz točke (i);
- (b) količinsko opredeliti splošno napako pri ocenjevanju iz kategorije C iz odstavka 42, povezano z uporabljenimi metodami ocenjevanja, in sicer najmanj za vsak umeritveni segment; MoC za splošno napako pri ocenjevanju bi morala odražati razpršenost porazdelitve statistične cenilke.
44. Za namen količinske opredelitve MoC iz odstavka 43(a) lahko institucije posebej za kategorijo A in kategorijo B razvrstijo vse ali izbrane pomanjkljivosti v skupine, kadar je to smiselno.
45. Institucije bi morale količinsko opredeliti končno MoC kot vsoto:
- (a) MoC za kategorijo A iz odstavka 43(a),

- (b) MoC za kategorijo B iz odstavka 43(a) in
 - (c) MoC za splošno napako pri ocenjevanju (kategorijo C) iz odstavka 43(b).
46. Institucije bi morale končno MoC prišteti k najboljši oceni parametra tveganja.
47. Institucije bi morale zagotoviti, da se zaradi končne MoC ocene parametrov tveganja ne znižajo in zlasti:
- (a) da je MoC, ki izhaja iz splošne napake pri ocenjevanju, večja od nič;
 - (b) da je MoC, ki izhaja iz kategorije A oz. kategorije B, sorazmerna s povečano negotovostjo pri najboljši oceni parametrov tveganja, ki jo povzročajo prepoznane pomanjkljivosti, navedene za vsako kategorijo. V vsakem primeru bi morali biti MoC za kategorijo A in MoC za kategorijo B večji ali enaki nič.
48. Institucije bi morale upoštevati celoten vpliv prepoznanih pomanjkljivosti in končne MoC, ki izhaja iz njih, na zanesljivost modela ter zagotoviti, da se ocene parametrov tveganja in kapitalске zahteve, ki izhajajo iz njih, ne izkrivijo zaradi potrebe po pretiranih prilagoditvah.
49. Uporabljena MoC bi morala biti za vsak bonitetni sistem posebej dokumentirana v ustrezni dokumentaciji modela in metodoloških priročnikih. Dokumentacija bi morala vključevati vsaj naslednje:
- (a) izčrpen seznam vseh prepoznanih pomanjkljivosti, vključno z napakami in negotovostmi, ter sestavnih delov modela ali parametrov tveganja, na katere bi lahko vplivale;
 - (b) kategorijo iz odstavka 42, v katero so pomanjkljivosti uvrščene;
 - (c) opis metod za količinsko opredelitev MoC v zvezi s prepoznanimi pomanjkljivostmi iz odstavka 43(a), zlasti metodologije za količinsko opredelitev MoC po kategorijah.
50. Institucije bi morale redno spremljati ravni MoC. Institucije se s sprejetjem MoC ne bi smele izogniti potrebi po odpravi vzrokov za napake in negotovosti ter po tem, da modele popravijo, da zagotovijo popolno skladnost z zahtevami iz Uredbe (EU) št. 575/2013. Ko institucije ocenijo pomanjkljivosti ali vire negotovosti, bi morale pripraviti načrt za odpravo podatkovnih in metodoloških pomanjkljivosti ter katerih koli drugih virov dodatne negotovosti ter za zmanjšanje napak pri ocenjevanju v razumnem času, pri čemer bi morale upoštevati pomembnost napake pri ocenjevanju in pomembnost bonitetnega sistema.
51. Pri pregledovanju ravni MoC bi morale institucije zagotoviti vse naslednje:
- (a) da je MoC, ki izhaja iz kategorij A in B, opisanih v odstavkih 36 in 37, vključena v notranje poročanje za vsako kategorijo posebej ter se lahko skozi čas zmanjšuje in sčasoma povsem odpravi, ko se odpravijo pomanjkljivosti v vseh delih bonitetnega sistema, na katere so vplivale;

- (b) da je MoC, ki izhaja iz splošne napake pri ocenjevanju, opisane v odstavku 43(b), vključena v notranje poročanje kot ločena kategorija („C“);
 - (c) da se raven MoC ocenjuje v okviru rednih pregledov, opisanih v poglavju 9, in zlasti, da je raven MoC v zvezi s splošno napako pri ocenjevanju po vključitvi najnovejših podatkov, ustreznih za ocenjevanje parametrov tveganja, še naprej ustrezna.
52. Institucije bi morale zagotoviti, da se potrebne spremembe v MoC uvedejo pravočasno.

5 Ocenjevanje PD

5.1 Splošne zahteve v zvezi z ocenjevanjem PD

53. Za namen razvrščanja dolžnikov v bonitetne razrede dolžnikov v okviru procesa odobritve posla v skladu s členom 172(1)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013 ter za namen pregledovanja teh razvrstitev bi morale institucije v skladu s členom 173(1)(b) navedene uredbe zagotoviti, da vsako fizično in pravno osebo, v zvezi s katero obstaja izpostavljenost IRB, ocenijo z modelom, odobrenim za posamezno vrsto izpostavljenosti. Model bi moral biti primeren za posameznega prvotnega dolžnika znotraj zadevnega bonitetnega sistema, vključno z izpostavljenostmi, zavarovanimi z osebnim kreditnim zavarovanjem, kot je navedeno v členu 161(3) navedene uredbe.
54. Za namen razvrščanja izpostavljenosti na drobno v bonitetne razrede ali skupine v okviru procesa odobritve posla v skladu s členom 172(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 in za namen pregledovanja teh razvrstitev bi morale institucije v skladu s členom 173(2) navedene uredbe zagotoviti, da vsako izpostavljenost IRB ocenijo z modelom, odobrenim za posamezno vrsto izpostavljenosti. Model bi moral biti primeren za posameznega prvotnega dolžnika ali izpostavljenosti znotraj zadevnega bonitetnega sistema, vključno z izpostavljenostmi, zavarovanimi z osebnim kreditnim zavarovanjem, kot je navedeno v členu 164(2) navedene uredbe.
55. Model PD lahko vsebuje več različnih metod za rangiranje dolžnikov ali izpostavljenosti in več umeritvenih segmentov.

5.2 Razvoj modela za ocenjevanje PD

5.2.1 Zahteve glede podatkov, specifičnih za razvoj modela

56. Za namen razvoja modela bi morale institucije zagotoviti, da RDS vsebuje vrednosti dejavnikov tveganja ob primernih časovnih trenutkih. Časovni trenutki se lahko med različnimi dejavniki tveganja razlikujejo. Institucije bi morale pri izbiri primernih časovnih trenutkov upoštevati tako dinamiko kot tudi trenutne vrednosti frekvence dejavnikov tveganja skozi celotno obdobje, v katerem je bil dolžnik vključen v portfelj, v primeru neplačila pa skozi celotno leto pred neplačilom.

5.2.2 Dejavniki tveganja in bonitetna merila

57. V okviru postopka izbire dejavnikov tveganja in bonitetnih meril bi morale institucije razmisliti o širšem naboru informacij, ki so pomembne za vrsto izpostavljenosti, pokrito z bonitetnim sistemom. Med možnimi dejavniki tveganja, analiziranih s strani institucij, bi morali biti predvsem naslednji:

- (a) značilnosti dolžnika, pri podjetjih vključno s sektorjem in geografsko lokacijo;
 - (b) finančne informacije, vključno s računovodskimi izkazi ali potrdili o dohodkih;
 - (c) informacije o trendih, vključno z rastjo ali padanjem prodaje ali stopnjo dobičkonosnosti;
 - (d) informacije o obnašanju, vključno z nerednostjo plačil in obsegom zadolženosti.
58. Institucije bi morale zagotoviti, da se za namen izbire dejavnikov tveganja in bonitetnih meril glede njihove poslovne utemeljitve ter prispevanja k tveganju posvetujejo z ustreznimi strokovnjaki s poslovnih področij institucije.
59. Institucije bi morale zagotoviti, da je skozi obdobje v oceni PD primerno upošteva postopno zmanjševanje zanesljivosti informacij, pridobljenih ob nastanku kredita, na primer informacij o značilnostih dolžnika ob odobritvi kredita. Institucije bi morale zagotoviti tudi, da je z modelom ocenjena primerna stopnja tveganja, ki upošteva vse pomembne, trenutno razpoložljive in najbolj ažurne informacije, ter da je takrat, ko je zaradi pomanjkanja ažurnih informacij negotovost povečana, uporabljena ustrezna MoC. Model oz. postopek razvrščanja bi moral dopuščati ustrezno in konservativno prilagoditev zlasti v obeh naslednjih primerih:
- (a) v primeru, ko so finančni izkazi starejši od 24 mesecev, in informacije, ki izhajajo iz njih, pomenijo pomemben dejavnik tveganja, v skladu s členom 24(1)(g) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB;
 - (b) v primeru informacij kreditnih birojev (tj. družb za zbiranje in posredovanje bonitetnih informacij kreditojemalcev), ki so starejše od 24 mesecev, če so še vedno aktualne in pomenijo pomemben dejavnik tveganja.
60. Institucije bi morale pri razvoju, umeritvi ter uporabi modela dejavnike tveganja in bonitetna merila uporabljati dosledno, zlasti z vidika obravnavanega časovnega obdobja.
61. Kadar ima pomemben delež strank v obravnavanem bonitetnem sistemu za izpostavljenosti na drobno večje število izpostavljenosti znotraj iste vrste izpostavljenosti, bi morale institucije analizirati stopnjo tveganja pri takšnih strankah v primerjavi s strankami, ki imajo le eno izpostavljenost znotraj te vrste izpostavljenosti, in po potrebi ugotovljeno razliko v stopnji tveganja vključiti v model z uporabo primernih dejavnikov tveganja.

5.2.3 Obravnava bonitetnih ocen tretjih oseb

62. Institucije bi morale imeti jasno opredeljena pravila o pogojih, pod katerimi lahko pri ocenjevanju tveganja obravnavanega dolžnika upoštevajo bonitetno oceno tretje stranke, ki je z dolžnikom pogodbeno ali organizacijsko povezan. Takšna pravila bi morala upoštevati naslednje možne načine, v skladu s katerimi se pri ocenjevanju tveganja obravnavanega dolžnika lahko upošteva bonitetna ocena takšne tretje osebe:

- (a) bonitetna ocena tretje osebe se prenese na obravnavanega dolžnika („prenos bonitetne ocene“), kadar med dolžnikom in povezano stranko ni razlike v tveganju, ker je zagotovljeno primerno jamstvo, in kadar je bonitetna ocena tretje osebe dodeljena v skladu z notranjim bonitetnim sistemom, za katerega ima institucija dovoljenje v skladu s členom 143(2) Uredbe (EU) št. 575/2013;
 - (b) bonitetna ocena tretje osebe se upošteva kot razlog za prilagoditev razvrstitve obravnavanega dolžnika v bonitetni razred ali skupino;
 - (c) bonitetna ocena tretje osebe je uporabljena kot vhodni podatki za model PD, saj odraža pogodbeno urejeno poroštveno zavezo povezane stranke v korist dolžnika.
63. Da bi institucije vključile notranjo ali zunanjo bonitetno oceno tretje osebe v model PD, bi morale zagotoviti vse naslednje:
- (a) da bonitetna ocena tretje osebe izpolnjuje vse zahteve za ustrezne dejavnike tveganja iz oddelka 5.2.2;
 - (b) da model v skladu s členom 170(1)(a) in členom 170(3)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013 na primeren način vključuje druge pomembne značilnosti tveganja dolžnika in izpostavljenosti ter da zaradi podrobno pretehtanih informacij o notranji ali zunanji bonitetni oceni ne prihaja do nobene pomembne pristranskosti;
 - (c) da se učinki katerih koli povezav s tretjimi osebami ne štejejo dvakrat.
64. S prenosom bonitetne ocene se ne bi smela spremeniti razvrstitev izpostavljenosti v kategorije izpostavljenosti, bonitetne sisteme in modele, temveč le razvrstitev v bonitetne razrede ali skupine. Prenosi bonitetnih ocen bi morali biti vzpostavljeni tako, da se morebitne spremembe bonitetne ocene tretje osebe, ki predstavljajo pomembne informacije o dolžniku ali izpostavljenosti v skladu s členom 173(1)(b) Uredbe (EU) št. 575/2013, pravočasno odrazijo v vseh povezanih bonitetnih ocenah.
65. Pomembna pogodbeno urejena zaveza dolžnika v korist tretji osebi bi se morala šteti kot zmanjšanje proste finančne trdnosti dolžnika, tudi sposobnosti, da v celoti poravnava vse svoje obveznosti do institucije. To bi se moralo odraziti v bonitetni oceni dolžnika.

5.2.4 Bonitetna filozofija

66. Institucije bi morale izbrati primerno filozofijo, na kateri bo temeljilo razvrščanje dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine („bonitetna filozofija“), pri čemer bi morale upoštevati vsa naslednja načela:
- (a) Institucije bi morale oceniti, ali metoda, s katero količinsko opredelijo parameter tveganja, ustreza bonitetni filozofiji, ter razumeti značilnosti in dinamiko razvrščanja dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine („bonitetno razvrščanje“) ter ocen parametrov tveganja, pridobljenih z uporabljenjo metodo.

- (b) Institucije bi morale oceniti ustreznost značilnosti ter dinamike bonitetnega razvrščanja in ocen parametrov tveganja, pridobljenih z uporabljenimi metodami, z vidika različnih načinov njihove uporabe, ter razumeti, kakšen vpliv imajo na dinamiko in nestanovitnost kapitalskih zahtev.
- (c) Bonitetno filozofijo bi bilo treba upoštevati tudi pri testiranju za nazaj. Ocene PD, ki temeljijo na filozofijah, ki so občutljive na gospodarske razmere, običajno bolje napovejo stopnje neplačil za vsako posamezno leto. Na drugi strani so ocene PD, ki temeljijo na filozofijah, ki so manj občutljive na gospodarske razmere, običajno bližje povprečni PD znotraj različnih stanj gospodarstva, vendar se razlikujejo od ugotovljenih stopenj neplačil v letih, ko je stanje gospodarstva nad ali pod povprečjem. Odstopanja med ugotovljenimi stopnjami neplačila in dolgoročno povprečno stopnjo neplačil zadevnega bonitetnega razreda so tako verjetnejša pri bonitetnih sistemih, ki so manj občutljivi na gospodarske razmere. Pri bonitetnih sistemih, ki so občutljivejši na gospodarske razmere, pa so verjetnejši prehodi med bonitetnimi razredi. To bi bilo treba upoštevati pri pregledovanju rezultatov testiranja za nazaj in po potrebi pri analizi primerjave z referenčnimi podatki.
67. Institucije bi morale izbrano bonitetno filozofijo vseskozi izvajati dosledno. Institucije bi morale analizirati primernost filozofije, na kateri temelji razvrščanje dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine („bonitetna filozofija“), pri čemer bi morale upoštevati vse naslednje vidike:
- (a) zasnovo dejavnikov tveganja;
- (b) prehode med bonitetnimi razredi ali skupinami;
- (c) spremembe v letnih stopnjah neplačil vsakega bonitetnega razreda ali skupine.
68. Kadar institucije uporabljajo različne bonitetne sisteme, ki temeljijo na različnih bonitetnih filozofijah, bi morale biti pri uporabi informacij o bonitetnem razvrščanju ali ocenah parametrov tveganja previdne, zlasti pri uporabi informacij o bonitetnih ocenah in izkušenj z neplačili, pridobljenih od zunanjih bonitetnih agencij. Kadar institucije uporabljajo različne bonitetne sisteme z različnimi značilnostmi, kot so različne filozofije ali različne stopnje objektivnosti, točnosti, stabilnosti ali konservativnosti, bi morale zagotoviti, da so bonitetni sistemi ustrezno dosledni ter da so vse razlike med njimi znotraj institucije dobro razumljene. Razumevanje bi moralo biti najmanj takšno, da bi institucija bila zmožna opredeliti primeren način združevanja ali zbiranja informacij, pridobljenih z različnimi bonitetnimi sistemi, ko bo to v skladu s politiko institucije potrebno. Institucije bi morale do potankosti razumeti predpostavke in morebitne netočnosti, ki izhajajo iz tako združenih ali zbranih informacij.

5.2.5 Homogenost bonitetnih razredov ali skupin dolžnikov

69. Da bi institucije izpolnjevale zahteve iz člena 170(1) in člena 170(3)(c) Uredbe (EU) št. 575/2013 ter člena 38 RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, bi morale preverjati homogenost dolžnikov ali izpostavljenosti, razvrščenih v iste bonitetne razrede ali skupine. To pomeni zlasti, da bi morali

biti bonitetni razredi opredeljeni tako, da bi imeli vsi dolžniki znotraj posameznega bonitetnega razreda ali skupine razumno podobno tveganje neplačila in da se porazdelitve tveganja neplačila ne bi znatno prekrivale med različnimi bonitetnimi razredi ali skupinami.

5.3 Umeritev PD

5.3.1 Zahteve glede podatkov za izračun ugotovljenih stopenj neplačil

70. Za namen izračuna enoletne stopnje neplačil, opredeljene v točki (78) člena 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013, bi morale institucije zagotoviti celovitost kvantitativnih in kvalitativnih podatkov ter drugih informacij v zvezi z imenovalcem in števcem, kot sta opisana v odstavkih 73 in 74 ter uporabljena za izračun ugotovljene povprečne stopnje neplačil. Institucije bi morale zlasti zagotoviti, da so primerno hranjeni in razpoložljivi vsaj naslednji podatki za zadevno obdobje opazovanja iz odstavkov 82 in 83:

- (a) merila za opredelitev zadevne vrste izpostavljenosti, pokrite z obravnavanim modelom PD;
- (b) merila za opredelitev umeritvenih segmentov;
- (c) dejavniki tveganja, uporabljeni za razlikovanje tveganja; kadar se v model na novo vključi pomemben dejavnik tveganja, za katerega pretekli podatki niso na voljo, bi morale institucije skozi čas po najboljših močeh zapolniti manjkajoče podatke o dejavniki tveganja, kot je opisano v odstavku 51(a), ter uporabiti primerno prilagoditev in MoC v skladu z oddelkom 4.4;
- (d) vse identifikacijske številke dolžnikov in izpostavljenosti, pomembnih za izračun stopnje neplačil, pri čemer se morajo hraniti tudi primeri, ko se je identifikacijska številka spremenila znotraj obdobja, vključno s spremembami zaradi restrukturiranja izpostavljenosti.

71. Opazovanja bi bilo treba iz izračuna enoletne stopnje neplačil izključiti samo v naslednjih dveh primerih:

- (a) dolžniki, ki so napačno vključeni v podatkovni niz neplačil, saj pri njih ni prišlo do neplačila v smislu opredelitve neplačila v skladu s členom 178 Uredbe (EU) št. 575/2013, podrobneje določene v smernicah o uporabi opredelitve neplačila dolžnika v skladu s tem členom, ne bi smeli biti vključeni v števec enoletne stopnje neplačil;
- (b) dolžniki, ki so napačno razvrščeni v obravnavani bonitetni model, čeprav ne spadajo v obseg uporabe tega bonitetnega modela, bi morali biti izključeni tako iz imenovalca kot iz števca enoletne stopnje neplačil.

72. Institucije bi morale v skladu s členom 32(3)(b) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB dokumentirati vsako čiščenje podatkov v zvezi z izračunom enoletne stopnje neplačil, pri čemer bi morale zagotoviti zlasti:

- (a) za modele PD, ki se ne uporabljajo za izpostavljenosti na drobno: seznam vseh opazovanj znotraj podatkovnega niza, ki so bila izključena v skladu z odstavkom 71, skupaj z utemeljitvijo za vsak primer posebej;
- (b) za modele PD, ki se uporabljajo za izpostavljenosti na drobno: informacije o razlogih za izključitve opazovanj v skladu z odstavkom 71 in njihovem številu.

5.3.2 Izračun enoletnih stopenj neplačil

73. Za namen izračuna enoletne stopnje neplačil iz točke (78) člena 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale institucije zagotoviti dvoje:

- (a) da imenovalec predstavlja število plačnikov, ki imajo ob začetku enoletnega opazovalnega obdobja kakršno koli kreditno obveznost; v tem smislu kreditna obveznost pomeni eno od naslednjega:
 - (i) katera koli bilančna postavka, vključno s kakršnim koli zneskom glavnice, obresti in nadomestil;
 - (ii) katera koli zunajbilančna postavka, vključno z jamstvi, pri katerih je dajalec jamstva institucija;
- (b) da števec vključuje vse dolžnike, upoštevane v imenovalcu, pri katerih je v enoletnem obdobju opazovanja prišlo do vsaj enega dogodka neplačila.

74. Institucije bi morale pri razvrščanju dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine za namen izračuna enoletne stopnje neplačil upoštevati prilagoditve pri razvrstitvi posameznega dolžnika ali izpostavljenosti, ne pa tudi učinkov substitucije zaradi zmanjševanja kreditnega tveganja in naknadnih konservativnih prilagoditev, sprejetih v skladu z oddelkom 8.1. Kadar je enoletna stopnja neplačil izračunana po bonitetnih razredih ali skupinah, bi se moral imenovalec nanašati na vse dolžnike, ki so bili ob začetku obdobja opazovanja razvrščeni v bonitetni razred oz. skupino. Kadar je enoletna stopnja neplačil izračunana na ravni portfelja, bi se moral imenovalec nanašati na vse dolžnike, ki so bili ob začetku obdobja opazovanja razvrščeni v zadevni umeritveni segment.

75. Institucije bi morale izračunati enoletno stopnjo neplačil tudi za podniz dolžnikov s katero koli kreditno obveznostjo, ki ob začetku obdobja opazovanja niso imeli bonitetne ocene, vendar so spadali znotraj obsega uporabe obravnavanega modela („manjkajoče bonitetne ocene“), tudi če so bili ti dolžniki konservativno razvrščeni v bonitetni razred ali skupino za namen izračuna kapitalskih zahtev. Bonitetne ocene dolžnikov, ki temeljijo na manjkajočih ali pomanjkljivih informacijah, ali ki so neažurne, a jih institucija še vedno šteje za veljavne, ne bi smele šteti kot manjkajoče bonitetne ocene.

76. Za namene odstavkov 73–75 mora biti dolžnik vključen v imenovalec in po potrebi v števec, in sicer tudi v primeru prehoda v drug bonitetni razred, skupino, bonitetni model, bonitetni sistem

ali pristop za izračun kapitalskih zahtev znotraj obdobja opazovanja ali v primeru, da so bile v obdobju opazovanja njegove kreditne obveznosti prodane, odpisane, odplačane ali kako drugače zaključene. Institucije bi morale analizirati, ali zaradi takih prehodov ali prodaj kreditnih obveznosti stopnja neplačil postane pristranska. Če se to zgodi, bi morale uvesti primerno prilagoditev in upoštevati ustrezno MoC.

77. Institucije bi morale v vsakem primeru zagotoviti, da se vsak neplačnik v števcu in imenovalcu za izračun enoletne stopnje neplačil šteje samo enkrat, tudi v primeru večkratnih neplačil.
78. Da bi institucije izbrale primeren pristop za izračun, kot zahteva odstavek 80, bi morale vsaj vsako četrletje ovrednotiti ugotovljene enoletne stopnje neplačil v preteklem obdobju opazovanja.

5.3.3 Izračun ugotovljene povprečne stopnje neplačil

79. Ugotovljeno povprečje enoletnih stopenj neplačil („ugotovljena povprečna stopnja neplačil“) bi morale biti izračunano za vsak bonitetni razred ali skupino ter poleg tega še za vrsto izpostavljenosti, pokrito z obravnavanim modelom PD, in tudi za vsak zadeven umeritveni segment.
80. Institucije bi morale za izračun ugotovljene povprečne stopnje neplačil na podlagi dokumentirane analize izbrati primeren pristop. Na izbiro sta pristop na podlagi enoletnih časovnih okvirov, ki se prekrivajo, in pristop na podlagi enoletnih časovnih okvirov, ki se ne prekrivajo. Ta analiza bi morala vključevati vsaj sledeče:
 - (a) analizo možne pristranskosti zaradi deleža kratkoročnih in prekinjenih pogodb, ki v zadevnih enoletnih obdobjih ne morejo biti upoštevane;
 - (b) analizo možne pristranskosti zaradi izbire določenih datumov za izračun;
 - (c) za institucije, ki uporabljajo enoletne časovne okvire, ki se prekrivajo: analizo potencialno pomembne pristranskosti zaradi implicitnega prekomernega vpliva časovnega obdobja, ki se prekriva;
 - (d) analizo potencialno pomembne pristranskosti zaradi sezonskega vpliva v zvezi z izbranimi datumi za izračun.
81. Za namen odstavkov 79 in 80 bi morale institucije izračunati ugotovljene povprečne stopnje neplačil kot aritmetično povprečje vseh enoletnih stopenj neplačil, izračunanih v skladu z odstavki 73–76. V primeru modelov PD za kategorijo izpostavljenosti na drobno lahko institucije izračunajo ugotovljeno povprečno stopnjo neplačil kot tehtano povprečje enoletnih stopenj neplačil, pri katerem institucija v skladu s členom 180(2)(e) Uredbe (EU) št. 575/2013 ne pripisuje enakega pomena preteklim podatkom, ker novejši podatki bolje napovedujejo stopnje izgube.

5.3.4 Dolgoročna povprečna stopnja neplačil

82. Za namen določitve preteklega obdobja opazovanja iz člena 180(1)(h) in člena 180(2)(e) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi se morala kot primerna šteti tudi dodatna opazovanja poleg opazovanj za zadnjih pet let pred datumom umeritve modela, kadar so ta opazovanja potrebna, da bi preteklo obdobje opazovanja odražalo verjetni variacijski razmik stopenj neplačil za obravnavano vrsto izpostavljenosti, kot je navedeno v členu 49(3) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB.
83. Za namen ocenjevanja reprezentativnosti preteklega obdobja opazovanja iz odstavka 82 za verjetni variacijski razmik enoletnih stopenj neplačil bi morale institucije oceniti, ali preteklo obdobje opazovanja vsebuje reprezentativno kombinacijo dobrih in slabih let, ter pri tem upoštevati vse naslednje vidike:
- (a) variabilnost vseh ugotovljenih enoletnih stopenj neplačil;
 - (b) obstoj, pomanjkanje ali prevladovanje enoletnih stopenj neplačil, povezanih s slabimi leti, ki se odražajo z ekonomskimi kazalniki, ki so ustrezni za obravnavano vrsto izpostavljenosti v preteklem obdobju opazovanja;
 - (c) pomembne spremembe v gospodarskem, pravnem ali poslovnem okolju znotraj preteklega obdobja opazovanja.
84. Kadar je preteklo obdobje opazovanja iz odstavka 82 reprezentativno za verjetni variacijski razmik stopenj neplačil, bi morala biti dolgoročna povprečna stopnja neplačil izračunana kot ugotovljeno povprečje enoletnih stopenj neplačil v tem obdobju.
85. Kadar preteklo obdobje opazovanja iz odstavka 82 ni reprezentativno za verjetni variacijski razmik stopenj neplačil, kot je navedeno v členu 49(4) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, bi morale institucije storiti naslednje:
- (a) kadar v preteklo obdobje opazovanja ni vključeno nobeno slabo leto ali je vključenih premalo slabih let, bi bilo treba za oceno dolgoročne povprečne stopnje neplačil povprečje ugotovljenih enoletnih stopenj neplačil prilagoditi;
 - (b) kadar so slaba leta v preteklem obdobju opazovanja premočno zastopana, se lahko za oceno dolgoročne povprečne stopnje neplačil povprečje ugotovljenih enoletnih stopenj neplačil prilagodi, če med ekonomskimi kazalniki iz odstavka 83(b) in razpoložljivimi enoletnimi stopnjami neplačil obstaja pomembna korelacija.
- Institucije bi morale zagotoviti, da s prilagoditvami iz točk (a) in (b) prilagojena dolgoročna povprečna stopnja neplačil odraža verjetni variacijski razmik stopenj neplačil.
86. V izjemnem primeru, ko je dolgoročna povprečna stopnja neplačil zaradi morebitne prilagoditve v skladu z odstavkom 85 nižja od povprečja vseh ugotovljenih enoletnih stopenj neplačil, bi morale institucije primerjati svoje prilagojene dolgoročne povprečne stopnje neplačil s tisto izmed naslednjih vrednosti, ki je višja:

- (a) ugotovljenim povprečjem enoletnih stopenj neplačil za zadnjih pet let;
- (b) ugotovljenim povprečjem vseh razpoložljivih enoletnih stopenj neplačil.

Institucije bi morale v skladu s členom 49(4)(b) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB in oddelkom 4.4 utemeljiti smer in velikost prilagoditve, vključno z ustreznostjo upoštevanje MoC. Poleg tega bi morale v primerih, ko je prilagojena dolgoročna povprečna stopnja neplačil nižja od najvišje izmed vrednosti iz točk (a) in (b), posebej utemeljiti, zakaj ti vrednosti nista primerni.

5.3.5 Umeritev glede na dolgoročno povprečno stopnjo neplačil

87. Institucije bi morale imeti vzpostavljene zanesljive in jasno opredeljene procese, s katerimi zagotovijo zanesljivo umeritev, in sicer tako, da v proces umeritve vključijo vse naslednje teste in analize:

- (a) kvantitativni umeritveni testi po bonitetnih razredih ali skupinah;
- (b) kvantitativni umeritveni testi na ravni umeritvenega segmenta;
- (c) dopolnilne kvalitativne analize, kot so presoje strokovnjakov o obliki porazdelitve dolžnikov, najmanjšem možnem številu dolžnikov v bonitetnem razredu in izogibanju pretirani koncentraciji dolžnikov v nekaterih bonitetnih razredih in skupinah.

88. Institucije bi morale umeritveni vzorec, povezan z vsakim umeritvenim segmentom, shraniti in opisati v dokumentaciji o modelu PD. Da bi institucije zagotovile skladnost s členom 180(1)(a) in členom 180(2)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013, bi morale najti primerno ravnovesje med primerljivostjo umeritvenega vzorca z aplikativnim portfeljem v smislu značilnosti dolžnika in izpostavljenosti ter njegovo reprezentativnostjo za verjetni variacijski razmik stopenj neplačil iz oddelka 5.3.4.

89. Institucije bi morale umeritev opraviti za tem, ko upoštevajo morebitne prilagoditve, uporabljene pri razvrščanju dolžnikov v bonitetne razrede ali skupine, in pred uporabo MoC ali spodnjih mej za ocene PD iz člena 160(1) in člena 163(1) Uredbe (EU) št. 575/2013. Če se je metoda rangiranja ali politika glede prilagoditev pri razvrščanju dolžnikov v bonitetne razrede ali skupine skozi čas spreminjala, bi morale institucije analizirati vpliv teh sprememb na pogostost in obseg prilagoditev ter ga ustrezno upoštevati.

90. Proces združevanja rangiranih dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine se lahko opravi med umeritvijo, zlasti če institucije to združevanje opravijo tako, da posameznemu bonitetnemu razredu na skupni bonitetni lestvici določijo interval točkovnih vrednosti, ki odražajo predhodno določeno raven PD.

91. Institucije bi morale ob upoštevanju razpoložljivosti podatkov, strukture modela in portfelja ter poslovnih zahtev izbrati ustrezno metodo za izvedbo umeritve v skladu z naslednjimi načeli:

(a) institucije lahko izberejo eno izmed naslednjih vrst umeritve:

- (i) umeritev v skladu s členom 180(1)(a) ali členom 180(2)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013;
- (ii) umeritev v skladu s členom 169(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 in v povezavi s členom 180(1)(a) ali členom 180(2)(a) navedene uredbe, če se uporablja zvezna bonitetna lestvica;

(b) za izpostavljenosti do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank ter izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, kadar institucija uporablja pristop PD/LGD iz člena 155(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, lahko institucije izberejo eno izmed naslednjih vrst umeritve:

- (i) umeritev na podlagi vzporejanja z bonitetno lestvico, ki jo uporablja zunanja bonitetna institucija (ECAI) ali podobna organizacija, v skladu s členom 180(1)(f) Uredbe (EU) št. 575/2013;
- (ii) za statistični model za napovedovanje neplačil v skladu z oddelkom 4 RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, če je v skladu s členom 180(1)(g) Uredbe (EU) št. 575/2013 PD ocenjen kot enostavno povprečje ocen verjetnosti neplačila za posamezne dolžnike v določenem bonitetnem razredu ali skupini: umeritev na ravni ustreznih umeritvenih segmentov ustreznih ocen verjetnosti neplačila;

(c) za izpostavljenosti na drobno lahko institucija izbere umeritev na podlagi skupnih izgub in LGD v skladu s členom 180(2)(b) in členom 180(2)(d) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(d) za odkupljene denarne terjatve do podjetij lahko institucija izbere umeritev na podlagi pričakovanih izgub in LGD v skladu s členom 180(1)(b) in členom 180(1)(c) Uredbe (EU) št. 575/2013.

92. Za namen določitve ocen PD iz odstavka 91 bi se morala pri umeritvi upoštevati:

- (a) dolgoročna povprečna stopnja neplačil na ravni bonitetnega razreda ali skupine, pri čemer bi morale institucije zagotoviti dodatne umeritvene teste na ravni zadevnega umeritvenega segmenta, ali
- (b) dolgoročna povprečna stopnja neplačil na ravni umeritvenega segmenta, pri čemer bi morale institucije zagotoviti dodatne umeritvene teste na ravni zadevnih bonitetnih razredov ali skupin ali, če v skladu s členom 169(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 uporabljajo neposredne ocene PD, na ravni, ki ustreza uporabi verjetnostnega modela.

93. Institucije bi morale ne glede na to, kateri pristop iz odstavka 92 izberejo, oceniti možni vpliv izbrane umeritvene metode na gibanje ocen PD skozi čas.

94. Za namen določitve ocen PD, ki temeljijo na vzporejanju z zunanjo bonitetno lestvico iz odstavka 91(b)(i), bi morale institucije stopnje neplačil bonitetnih razredov zunanje organizacije povezati z reprezentativnim časovnim nizom za verjetni variacijski razmik stopenj neplačil pri bonitetnih razredih in skupinah zadevnega portfelja.
95. Kadar institucije v skladu s členom 161(2) in členom 180(2)(b) Uredbe (EU) št. 575/2013 izdelujejo ocene PD iz ocen izgub in LGD, bi morale uporabljati RDS, ki vključuje dejanske izgube pri vseh neplačilih, ugotovljenih v preteklem obdobju opazovanja, določenem v skladu z oddelkom 6.3.2.1, ter pomembne dejavnike izgube.
96. Da bi institucije v skladu s členom 169(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 za izračun kapitalskih zahtev uporabljale neposredne ocene PD, bi morale dokazati, da so teoretične predpostavke verjetnostnega modela, na katerem temelji metodologija ocenjevanja, v praksi v zadostni meri izpolnjene in da je dolgoročna povprečna stopnja neplačil stabilna. Zlasti bi bilo treba izpolniti vse zahteve v zvezi s podatki in reprezentativnostjo, vključno s tistimi v členu 174(c) Uredbe (EU) št. 575/2013, ter uporabiti opredelitev neplačila v skladu s členom 178 Uredbe (EU) št. 575/2013. Institucije pod nobenim pogojem ne bi smele uporabljati stalnih PD ali kakor koli gladiti stopnje neplačil, da bi premostile pomanjkanje podatkov, nizko zmožnost diskriminacije ali druge pomanjkljivosti pri bonitetnem razvrščanju ali ocenjevanju PD ali da bi zmanjšale kapitalske zahteve.
97. Institucije lahko izpostavljenosti, pokrite z istim modelom PD, razdelijo med toliko različnih umeritvenih segmentov, kot je potrebno, če je pri enem ali več podnizih teh izpostavljenosti stopnja tveganja znatno drugačna. Za ta namen bi morale institucije uporabiti pomembne dejavnike za segmentacijo in utemeljiti ter dokumentirati uporabo in obseg umeritvenih segmentov.
98. Kadar institucije uporabljajo metode točkovanja, bi morale zagotoviti naslednje:
- (a) kadar pride do spremembe v uporabljeni metodi točkovanja, institucije premislijo, ali je treba ponovno izračunati točke dolžnikov ali izpostavljenosti na podlagi izvirnega niza podatkov ali se lahko uporabijo točke, izračunane na podlagi prejšnjih različic metode točkovanja; če tak ponovni izračun ni mogoč, institucije ocenijo možne učinke in jih upoštevajo prek ustreznega zvišanja MoC pri ocenah PD;
 - (b) kadar velja člen 180(1)(g) Uredbe (EU) št. 575/2013, so ocene PD, ki izhajajo iz enostavnega povprečja posameznih ocen PD, ustrezne za zadevne bonitetne razrede, če se v zvezi s temi ocenami opravijo umeritveni testi na ravni bonitetnega razreda in na podlagi enoletnih stopenj neplačil, reprezentativnih za verjetni variacijski razmik stopenj neplačil.
99. Umeritev ne bi smela vplivati na razvrstitev dolžnikov ali izpostavljenosti znotraj umeritvenega segmenta, razen znotraj posameznega bonitetnega razreda ali skupine.

6 Ocenjevanje LGD

6.1 Splošne zahteve v zvezi z ocenjevanjem LGD

6.1.1 Metodologije ocenjevanja LGD

100. Institucije, ki so pridobile dovoljenje za uporabo lastnih ocen LGD v skladu s členom 143(2) Uredbe (EU) št. 575/2013, bi morale v skladu s členoma 172 in 173 Uredbe (EU) št. 575/2013 dodeliti oceno LGD vsaki izpostavljenosti, ki ni neplačana, ter LGD za neplačane izpostavljenosti in EL_{BE} vsaki neplačani izpostavljenosti v obsegu uporabe bonitetnega sistema, za katerega velja dovoljenje. Institucije bi morale ocenjevati LGD za vse bonitetne razrede izpostavljenosti na ločeni bonitetni lestvici izpostavljenosti oz. za vse skupine, vključene v bonitetni sistem. Za namen ocenjevanja LGD bi morale institucije obravnavati vsako neplačano izpostavljenost kot ločen primer neplačila, razen če je bilo pri isti izpostavljenosti prepoznanih več ločenih neplačil, ki ne izpolnjujejo pogojev iz odstavka 101.
101. Za namen ocenjevanja LGD bi morale institucije v zvezi z neplačili, prepoznanimi pri isti izpostavljenosti, kadar je čas med vračilom izpostavljenosti v status, ko ni neplačana, in poznejšim ugotovljenim neplačilom krajši od devetih mesecev, obravnavati take izpostavljenosti, kot da so neplačane ves čas od prvega pojava neplačila. Institucije lahko za namen obravnave dveh zaporednih neplačil kot enega neplačila pri ocenjevanju LGD določijo obdobje, daljše od devetih mesecev, če to ustreza določeni vrsti izpostavljenosti in odraža gospodarski pomen izkušnje dogodka neplačila.
102. Institucije bi morale lastne LGD ocenjevati na podlagi lastnih izkušenj z izgubami in poplačili, kot se odražajo v preteklih podatkih o neplačanih izpostavljenostih. Svoje pretekle podatke o neplačanih izpostavljenostih lahko dopolnijo z zunanjimi podatki. Institucije svojih ocen LGD zlasti ne bi smele izdelovati izključno iz tržnih cen finančnih instrumentov, med drugim tržnih kreditov, obveznic in izvedenih kreditnih instrumentov, lahko pa s temi informacijami dopolnijo lastne pretekle podatke.
103. Kadar v primeru izpostavljenosti na drobno in odkupljenih denarnih terjatev do podjetij institucije v skladu s členom 161(2) in členom 181(2)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013 ocene LGD izdelujejo iz dejanskih izgub in ustreznih ocen PD, bi morale zagotoviti:
- (a) da ocenjevanje skupnih izgub izpolnjuje zahteve iz člena 179 Uredbe (EU) št. 575/2013 in da je izid skladen s pojmom LGD iz člena 181(1)(a) navedene uredbe ter z zahtevami iz poglavja 6, zlasti s konceptom ekonomske izgube, kot je določen v oddelku 6.3.1;
 - (b) da ocenjevanje PD izpolnjuje zahteve iz členov 179 in 180 Uredbe (EU) št. 575/2013 ter zahteve iz poglavja 5.

104. Model LGD lahko vsebuje več različnih metod, zlasti v zvezi z različnimi vrstami zavarovanja s premoženjem, ki se za oceno LGD za določeno izpostavljenost združijo.
105. Institucije bi morale biti zmožne dokazati, da izbrane metode za ocenjevanje LGD ustrezajo njihovim dejavnostim in vrstam izpostavljenosti, za katere ocene uporabljajo, ter utemeljiti teoretične predpostavke, na katerih te metode temeljijo. Metode, uporabljene pri ocenjevanju LGD, bi morale biti zlasti skladne s politiko izterjave in upravljanja neplačanih izpostavljenosti, ki jo je sprejela institucija, ter bi morale upoštevati možne scenarije upravljanja neplačanih izpostavljenosti in morebitne razlike v pravnem okolju ustreznih jurisdikcij.
106. Metode, ki jih institucija uporablja pri ocenjevanju LGD, predpostavke, na katerih te metode temeljijo, upoštevanje morebitnih preteklih negativnih učinkov, dolžina uporabljene časovne vrste podatkov, MoC, človeška presoja in po potrebi izbira dejavnikov tveganja bi morali ustrezati vrsti izpostavljenosti, za katero se uporabljajo.

6.1.2 Zahteve po podatkih za ocenjevanje LGD

107. Za namen ocenjevanja LGD bi morale institucije uporabljati RDS, ki zajema vse naslednje:
- (a) vsa neplačila, ugotovljena v preteklem obdobju opazovanja, določenem v skladu z oddelkom 6.3.2.1;
 - (b) vse podatke, potrebne za izračun dejanskih LGD v skladu z oddelkom 6.3.1;
 - (c) ustrezne dejavnike, s katerimi se lahko neplačane izpostavljenosti smiselno razvrstijo v skupine, in ustrezne dejavnike izgube, vključno z njihovo vrednostjo v trenutku nastopa neplačila in vsaj leto pred nastopom neplačila, če je možno.
108. Institucije bi morale v RDS vključiti informacije o rezultatih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti, vključno s poplačili in stroški v zvezi z vsako posamezno neplačano izpostavljenostjo. Za ta namen bi morale institucije vključiti:
- (a) informacije o rezultatih nedokončanih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti do referenčnega datuma za ocenjevanje LGD;
 - (b) informacije o rezultatih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti na ravni portfelja, kadar je upravičeno tako zbrati informacije, zlasti v primeru posrednih stroškov in prodaje portfelja kreditnih obveznosti;
 - (c) informacije o zunanjih ali skupnih podatkih, uporabljenih pri ocenjevanju LGD.
109. RDS bi moral vključevati vsaj naslednje informacije:
- (a) značilnosti tveganja v zvezi z dolžnikom, izpostavljenostjo in institucijo ter zunanje dejavnike iz odstavka 121, ki so možni dejavniki tveganja ob ustreznih referenčnih datumih iz odstavka 122;

- (b) trenutek (datum) nastopa neplačila;
- (c) vse sprožilce neplačila, ki so se zgodili, vključno z dogodki zapadlosti in dogodki, ki kažejo na majhno verjetnost plačila, tudi potem, ko je neplačilo že prepoznano; v primeru nujnega prestrukturiranja izpostavljenosti tudi znesek, za katerega se je zmanjšala finančna obveznost, izračunan v skladu s smernicami organa EBA o opredelitvi neplačila;
- (d) neporavnani znesek izpostavljenosti v trenutku nastopa neplačila, vključno z glavnico, obrestmi in nadomestili;
- (e) zneske in časovni okvir dodatnih črpanj po nastopu neplačila;
- (f) zneske in časovni okvir odpisov;
- (g) vrednosti zavarovanj s premoženjem, povezanih z izpostavljenostjo, ter po potrebi vrsto vrednotenja (na primer tržna vrednost ali hipotekarna kreditna vrednost, kot sta opredeljeni v točkah (74) in (76) člena 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013), datum vrednotenja, označbo, ali je bilo zavarovanje prodano, in prodajno ceno;
- (h) informacije o morebitni odvisnosti med tveganjem dolžnika in tveganjem zavarovanja s premoženjem ali dajalcem zavarovanja;
- (i) vrste, zneske in zapadlosti osebnega kreditnega zavarovanja, vključno s specifikacijo in kreditno kakovostjo dajalca zavarovanja;
- (j) zneske, časovne okvire in vire poplačil;
- (k) zneske, časovne okvire in vire neposrednih stroškov v zvezi s procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti;
- (l) jasno opredeljeno vrsto zaključka procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti;
- (m) po potrebi valutne neuskkljenosti med dvema ali več naslednjimi elementi: denarno enoto, ki jo institucija uporablja v finančnih izkazih, osnovno obveznostjo, morebitnim stvarnim ali osebnim kreditnim zavarovanjem ter morebitnimi denarnimi tokovi, pridobljenimi z unovčenjem dolžnikovega premoženja;
- (n) znesek dejanske izgube.

110. Institucije lahko v skladu s členom 229(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 uporabijo različne metode za vrednotenje zavarovanja s premoženjem v obliki nepremičnin, predvsem tržno vrednost ali hipotekarno kreditno vrednost, kot sta opredeljeni v točkah (74) in (76) člena 4(1) navedene uredbe. Kadar institucije uporabljajo različne pristope k vrednotenju nepremičnin, s katerimi so zavarovane izpostavljenosti, vključene v obseg uporabe nekega bonitetnega sistema, bi morale v RDS zbrati in hraniti informacije o vrsti vrednotenja ter te informacije dosledno uporabljati pri ocenjevanju LGD in uporabi ocen LGD.

111. Kadar institucije v skladu s členom 161(2) in členom 181(2)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013 izdelujejo ocene LGD iz dejanskih izgub in ustreznih ocen PD, bi morale uporabljati RDS, ki vključuje dejanske izgube pri vseh neplačilih, ugotovljenih v preteklem obdobju opazovanja, določenem v skladu z oddelkom 6.3.2.1, in ustrezne dejavnike izgube.
112. Kadar institucije zbirajo informacije ter zbrane informacije hranijo, bi morale oblikovati ustrezno metodologijo za dodelitev poplačil in stroškov posameznim neplačanim izpostavljenostim ter jo vseskozi dosledno uporabljati pri različnih izpostavljenostih. V vsakem primeru bi morale institucije dokazati, da je dodelitev poplačil in stroškov učinkovita ter ne povzroča pristranskosti pri ocenah LGD.
113. Institucije bi morale dokazati, da v svojih bazah podatkov zbirajo ter hranijo vse informacije, potrebne za izračun neposrednih in posrednih stroškov. Vsi pomembni posredni stroški bi morali biti dodeljeni ustreznim izpostavljenostim. Ta dodelitev stroškov bi morala temeljiti na načelih in tehnikah, ki jih institucije uporabljajo pri svojih sistemih stroškovnega računovodstva. Za namen dodelitve posrednih stroškov lahko institucije uporabljajo metode na podlagi z izpostavljenostjo tehtanih povprečij ali statistične metode na podlagi reprezentativnega vzorca iz populacije dolžnikov neplačnikov ali neplačanih izpostavljenosti.
114. Institucije bi morale sprejeti ustrezne ukrepe za prepoznavo virov denarnih tokov in jih ustrezno dodeliti določenemu zavarovanju s premoženjem ali osebnemu kreditnemu zavarovanju, ki so ga unovčile. Institucije bi morale določiti jasne politike za obravnavo in dodelitev izterjanih denarnih tokov, pri katerih ne morejo identificirati vira denarnih tokov, da ne bi prišlo do pristranskosti pri ocenjevanju LGD.

6.1.3 Poplačila pri zavarovanju s premoženjem

115. Institucije bi morale za pripoznati poplačila, ki izhajajo iz zavarovanja s premoženjem, v vseh naslednjih primerih:
- (a) premoženje dolжник proda in s pridobljenim denarjem delno ali v celoti pokrije neporavnani znesek neplačane kreditne obveznosti;
 - (b) premoženje zaseže ali proda institucija, ali pa nadrejena oseba ali katera izmed podrejenih družb v imenu institucije;
 - (c) premoženje se po odločbi sodišča proda na javni dražbi ali v podobnem postopku v skladu z veljavnim pravnim okvirom;
 - (d) kreditna obveznost je prodana skupaj s premoženjem, pri čemer je prodajna cena kreditne obveznosti vključena v obstoječe zavarovanje s premoženjem;
 - (e) v primeru zakupa institucija proda predmet zakupa;
 - (f) zavarovanje s premoženjem je unovčeno na kateri koli drug način, ki ustreza pravnemu okviru zadevne jurisdikcije.

116. Za namen točke (b) odstavka 115 bi morale institucije določiti vrednost zasega kot vrednost, za katero se je zaradi zasega premoženja zmanjšala kreditna obveznost dolžnika in pod katero je zaseženo premoženje evidentirano kot sredstvo v bilanci institucije. Kadar sta ti vrednosti različni, bi morale institucije kot vrednost zasega upoštevati nižjo od vrednosti. Vrednost zasega bi morala šteti kot vrednost poplačila na datum zasega ter biti vključena v izračun ekonomske izgube in dejanskega LGD v skladu z oddelkom 6.3.1.
117. Institucije bi morale skladno z morebitnimi notranjimi zahtevami za upravljanje z zavarovanji, pravno gotovost in upravljanje tveganj premisliti, ali vrednost zasega ustrezno odraža vrednost zaseženega premoženja. Kadar zaseženo premoženje izpolnjuje merila za visokokakovostna likvidna sredstva stopnje 1, kot so opredeljena v členu 10 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61, lahko institucije tržno vrednost premoženja ob zasegu upoštevajo neposredno kot realizirano poplačilo. V vseh drugih primerih bi morale institucije pri vrednostih zasega uporabiti ustrezne odbitke in v izračun ekonomske izgube vključiti poplačilo v znesku vrednosti zasega po ustreznih odbitkih. Institucije bi morale oceniti ta odbitek z upoštevanjem vseh naslednjih pogojev:
- (a) odbitek bi moral odražati možne napake pri vrednotenju premoženja v trenutku zasega, ob upoštevanju vrste vrednotenja, ki je bila v trenutku zasega na voljo, datuma zasega in likvidnosti trga za to vrsto premoženja;
 - (b) odbitek bi bilo treba oceniti ob predpostavki, da institucija namerava zaseženo premoženje prodati neodvisni tretji osebi, ter bi moral odražati potencialno ceno, ki bi se lahko dosegla ob prodaji, stroške prodaje in učinek diskontiranja za obdobje od prodaje do trenutka zasega, ob upoštevanju likvidnosti trga za to vrsto premoženja;
 - (c) kadar so na voljo opazovanja v zvezi z zasegi in sledečimi prodajami podobnih vrst premoženja, bi morale ocenjevanje odbitka temeljiti na teh opazovanjih in bi morale biti redno testirano za nazaj; za ta namen bi morale institucije upoštevati vse naslednje:
 - (i) razliko med vrednostjo zasega in prodajno ceno, zlasti kadar med trenutkom zasega ter trenutkom prodaje ni bilo znatnih sprememb v tržnih in gospodarskih razmerah;
 - (ii) vse prihodke in stroške, ki so bili pripoznani v zvezi s tem premoženjem od datuma zasega do trenutka prodaje;
 - (iii) učinke diskontiranja;
 - (iv) ali je institucija premoženje zasegla z namenom, da ga takoj proda, ali je sprejela drugačno strategijo;
 - (d) kadar pretekla opazovanja v zvezi z zasegi in sledečimi prodajami podobnih vrst premoženja niso na voljo, bi morale biti ocenjevanje odbitka opravljeno za vsak primer posebej in vključevati analizo trenutnih tržnih in gospodarskih razmer;

- (e) manj kot ima institucija podatkov o predhodnih zasegih in manjša kot je likvidnost trga za to vrsto premoženja, bolj negotove so dobljene ocene, kar bi morala v skladu z oddelkom 4.4.3 ustrezno odražati MoC.
118. V vsakem primeru bi moral biti zaseg premoženja prepoznan v trenutku zasega in ne bi smel preprečiti, da bi institucija zaključila proces upravljanja neplačanih izpostavljenosti v skladu z odstavkom 155.
119. Vsaka prodaja kreditnih obveznosti v skladu s točko (d) odstavka 115 bi morala biti vključena v ocenjevanje LGD na način, ki ustreza metodologiji ocenjevanja LGD in upošteva vse naslednje pogoje:
- (a) kadar institucije v okviru procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti redno prodajajo kreditne obveznosti, bi morale pri razvoju modela ustrezno odražati opažanja v zvezi s kreditnimi obveznostmi, ki jih prodajajo;
 - (b) kadar institucije v okviru procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti kreditnih obveznosti ne prodajajo redno in dodelitev dela cene v zvezi z zavarovanjem s premoženjem pomeni preveliko obremenitev ali je preveč nezanesljiva, se lahko odločijo, da pri razvoju modela ne upoštevajo teh opažanj;
 - (c) institucije poplačil iz naslova prodaj zavarovanih kreditnih obveznosti ne bi smele šteti kot poplačila, realizirana brez uporabe zavarovanja s premoženjem, razen če lahko dokažejo, da so poplačila v zvezi s temi zavarovanji s premoženjem nepomembna;
 - (d) v vsakem primeru bi morale institucije v izračun dolgoročnega povprečnega LGD vključiti vsa opažanja, vključno s prodajami kreditnih obveznosti.
120. V skladu s točko (f) odstavka 115 lahko institucije določijo in prepoznajo katere koli druge oblike unovčenja zavarovanja s premoženjem, ki ustrezajo vrstam zavarovanja s premoženjem, ki jih uporablja institucija in so v veljavnem pravnem okviru primerne. Pri prepoznavanju takih drugih oblik unovčevanja zavarovanja s premoženjem bi morale institucije upoštevati dejstvo, da ima zavarovanje s premoženjem lahko različne oblike in da so različne oblike zavarovanja s premoženjem lahko povezane z istim premoženjem. Kadar sta različni oblike zavarovanja s premoženjem povezani z istim premoženjem, vendar unovčenje ene oblike ne zniža vrednosti druge, bi ju morale institucije pri ocenjevanju LGD šteti kot ločeni zavarovanji s premoženjem. Institucije bi morale kot ločeni šteti zlasti obliko zavarovanja s premoženjem, pri kateri imajo pravico premoženje zaseči ali prodati (na primer hipoteka), in obliko premoženja, pri kateri imajo pravico pobirati denarne tokove, ki jih premoženje generira (na primer odstop najemnine ali nadomestil).

6.2 Razvoj modela za ocenjevanje LGD

6.2.1 Dejavniki tveganja

121. Institucije bi morale prepoznati in analizirati možne dejavnike tveganja, ki zadevajo njihove konkretne okoliščine in konkretne značilnosti vrste izpostavljenosti, zajete v bonitetnem sistemu. Med možnimi dejavniki tveganja, ki jih institucije analizirajo, bi morali biti predvsem naslednji:
- (a) značilnosti tveganja v zvezi z izpostavljenostjo, vključno z vrsto produkta, vrsto zavarovanja s premoženjem, geografsko lokacijo premoženja, osebnim kreditnim zavarovanjem, pravicami glede prednosti pri poplačilu, razmerjem med vrednostjo kredita in vrednostjo zavarovanja (LTV), velikostjo izpostavljenosti, sezonskostjo ter postopki upravljanja neplačanih izpostavljenosti;
 - (b) značilnosti tveganja v zvezi z dolžnikom, vključno z velikostjo, strukturo kapitala, geografsko regijo, industrijskim sektorjem in poslovnim področjem, če je to v posameznem primeru ustrezno;
 - (c) dejavniki v zvezi z institucijo, vključno z notranjo organizacijo in notranjim upravljanjem, ustreznimi dogodki, kot so združitve, in morebitnim obstojem subjektov znotraj skupine, ki se ukvarjajo posebej z upravljanjem neplačanih izpostavljenosti;
 - (d) zunanji dejavniki, vključno z obrestnimi merami, pravnim okvirom in drugimi dejavniki, ki vplivajo na pričakovano dolžino procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti.
122. Institucije bi morale analizirati dejavnike tveganja ne samo za trenutek nastopa neplačila, temveč tudi za vsaj eno leto pred nastopom neplačila. Institucije bi morale za dejavnik tveganja uporabiti referenčni datum, ki je reprezentativen za primere realizacije dejavnika tveganja v letu pred nastopom neplačila. Pri izbiri primerne referenčnega datuma za dejavnik tveganja bi morale institucije upoštevati njegovo nestanovitnost skozi čas. Institucije bi morale pri teh praksah upoštevati tudi referenčni datum vrednotenja zavarovanja s premoženjem; vrednost zavarovanja s premoženjem na referenčni datum ne bi smela odražati vpliva znižanja kreditne kakovosti izpostavljenosti tik pred nastopom neplačila.
123. Institucije bi morale pri uporabi ocen LGD določiti ali izračunati dejavnike tveganja na enak način, kot jih določijo ali izračunajo pri ocenjevanju LGD.

6.2.2 Primernost zavarovanja s premoženjem

124. V skladu s členom 170 in členom 181(1)(f) Uredbe (EU) št. 575/2013 lahko institucije pri ocenjevanju LGD upoštevajo obstoj vseh vrst zavarovanja s premoženjem, za katere so oblikovale notranje zahteve za upravljanje z zavarovanji, pravno gotovost in upravljanje tveganj, ki so v splošnem skladne s tistimi iz oddelka 3 poglavja 4 naslova II dela 3 navedene uredbe. Vrste zavarovanja s premoženjem, ki niso navedene v poglavju 4 naslova II dela 3 Uredbe, lahko institucije uporabljajo pri ocenjevanju LGD, če njihova politika ter postopki v zvezi z notranjimi zahtevami za vrednotenje in pravno gotovost tega zavarovanja s premoženjem ustrezajo uporabljeni vrsti zavarovanja s premoženjem.

125. Institucije bi morale v obsegu, v katerem ocene LGD upoštevajo obstoj osebnega kreditnega zavarovanja, določiti merila ter metodologijo za priznavanje zavarovanja v obliki jamstev in kreditnih izvedenih finančnih instrumentov, ki izpolnjujejo merila, določena v členu 60 RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, ter vključitev takega zavarovanja v svoje ocene LGD.
126. Institucije bi morale kot dejavnik tveganja ali merilo za segmentacijo upoštevati informacije o vseh glavnih vrstah zavarovanja s premoženjem, ki so uporabljene na področju uporabe modela LGD. Institucije bi morale v svojih notranjih politikah jasno opredeliti glavne in druge vrste zavarovanj s premoženjem, ki se uporabljajo za vrsto izpostavljenosti, zajeto v bonitetnem sistemu, ter zagotoviti, da so v obsegu, v katerem ocene LGD upoštevajo obstoj zavarovanja s premoženjem, politike v zvezi z upravljanjem teh vrst zavarovanja skladne z zahtevami iz člena 181(1)(f) Uredbe (EU) št. 575/2013. Institucije bi morale glavne vrste zavarovanj določiti tako, da zaradi denarnih tokov iz ostalih vrst zavarovanja s premoženjem ne bo prišlo do znatne pristranskosti pri ocenjevanju poplačil, realiziranih brez zavarovanja s premoženjem.
127. Zavarovanje s premoženjem, ki ne izpolnjuje zahtev iz člena 181(1)(f) Uredbe (EU) št. 575/2013, ne more biti vključeno v ocenjevanje LGD kot dejavnik tveganja. Denarni tokovi, pridobljeni iz tega zavarovanja, bi se morali obravnavati, kot da so bili prejeti brez uporabe zavarovanja s premoženjem. Ne glede na tako obravnavo pri ocenjevanju LGD bi morale institucije zbirati informacije o viru denarnih tokov, povezanih s tem zavarovanjem, in jih dodeliti temu zavarovanju. Institucije bi morale redno spremljati ravni takih denarnih tokov in tudi obseg uporabe povezanih vrst zavarovanja s premoženjem. Kadar je to potrebno, bi morale institucije opraviti primerne prilagoditve, da bi se izognile morebitni pristranskosti ocen LGD.

6.2.3 Vključitev zavarovanja s premoženjem v ocenjevanje LGD

128. Za namen ocenjevanja LGD lahko institucije združijo vrste zavarovanja s premoženjem, ki so v smislu vzorcev poplačil homogene, pri čemer upoštevajo tako povprečno dolžino procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti kot stopnje poplačljivosti pri teh vrstah zavarovanja.
129. Pristop, ki ga oblikujejo institucije, da bi v ocenjevanje LGD vključile vpliv zavarovanja s premoženjem, bi moral izpolnjevati vse naslednje pogoje:
- (a) Institucije bi se morale izogibati pristranskosti, ki lahko izhaja iz tega, da denarne tokove, povezane z unovčenjem zavarovanja s premoženjem, vključijo v ocenjevanje poplačil, realiziranih brez zavarovanja s premoženjem, in obratno.
 - (b) Kadar institucije za določene vrste zavarovanja s premoženjem ocenjujejo ločene stopnje poplačljivosti, bi se morale izogibati pristranskosti, ki lahko izhaja iz tega, da v ocenjevalni vzorec vključijo opažanja, pri katerih je bila izpostavljenost zavarovana samo z delom vrednosti premoženja. Za ta namen bi morale institucije sprejeti razumne ukrepe za pridobitev podatkov o skupni vrednosti zavarovanj s premoženjem in skupni prodajni ceni zavarovanj s premoženjem ter te informacije, kadar so na voljo, vključiti v ocenjevanje.

- (c) Kadar institucije za določene vrste zavarovanja s premoženjem ocenjujejo ločene stopnje poplačljivosti, bi morale tudi prepoznati neposredne stroške v zvezi z unovčenjem vsake vrste zavarovanja s premoženjem posebej in jih vključiti v ocenjevanje.
- (d) Kadar institucije za določene vrste zavarovanja s premoženjem ocenjujejo ločene stopnje poplačljivosti, bi morale v to ocenjevanje vključiti vsa poplačila, realizirana iz določene vrste zavarovanja s premoženjem, vključno s tistimi, realiziranimi pri izpostavljenostih, pri katerih je bilo unovčenje zavarovanja s premoženjem izpolnjeno, celoten proces upravljanja neplačane izpostavljenosti pa se še ni zaključil.
- (e) Kadar je z istim zavarovanjem s premoženjem kritih več izpostavljenosti, bi morale institucije določiti ustrezno metodologijo razporeditev, da zavarovanj s premoženjem ne bi štete dvakrat; metodologija razporeditev bi morala biti pri ocenjevanju LGD in uporabi ocen LGD enaka ter skladna z računovodsko metodologijo.
- (f) Ocene ne bi smele temeljiti izključno na ocenjeni tržni vrednosti zavarovanja s premoženjem, temveč bi morale upoštevati tudi realizirana poplačila pri preteklih likvidacijah ter potencialno možnost, da institucija ne bo sposobna pridobiti kontrole nad zavarovanjem in ga unovčiti. Za ta namen bi morale institucije pri ocenjevanju upoštevati pretekla opažanja, pri katerih se zavarovanje s premoženjem ni moglo unovčiti ali pa je proces upravljanja neplačanih izpostavljenosti trajal dlje, kot je bilo pričakovano, ker je bilo nemogoče ali težko pridobiti kontrolo nad zavarovanjem ali ga unovčiti. Kadar institucije ocenjujejo stopnje poplačljivosti, povezane z določenimi vrstami zavarovanja s premoženjem, bi morale upoštevati čas med trenutkom nastopa neplačila in prejemom denarnih tokov, povezanih z unovčenjem teh vrst zavarovanja s premoženjem, ter v ocenjevanje vključiti opažanja, pri katerih se zavarovanje ni unovčilo, ker niso pridobile kontrole.
- (g) Ocene bi morale upoštevati možna znižanja vrednosti zavarovanja s premoženjem med trenutkom ocenjevanja LGD in morebitnim poplačilom, zlasti, kadar do tega pride zaradi sprememb v tržnih razmerah, stanja in starosti premoženja in, kjer je ustrezno, nihanja valut. Če so institucije doživele znižanja vrednosti zavarovanja s premoženjem in se ta že odražajo v opaženih poplačilih, zaradi teh opažanj ne bi smele dodatno prilagoditi ocen LGD. Kadar se možna znižanja vrednosti zavarovanja s premoženjem ne odražajo v preteklih opažanjih ali kadar institucije predvidijo nadaljnja, še večja znižanja v prihodnosti, bi jih morale vključiti v količinsko opredelitev ocen LGD v obliki primerne prilagoditve na podlagi pričakovanj za prihodnost. Vendar pa se ocene LGD ne bi smele prilagoditi, da bi upoštevale kakršna koli možna zvišanja vrednosti zavarovanja s premoženjem.
- (h) Ocene bi morale konservativno upoštevati stopnjo odvisnosti med tveganjem dolžnika in tveganjem zmanjševanja vrednosti zavarovanja s premoženjem ter tudi stroški unovčenja zavarovanja.

6.2.4 Homogenost bonitetnih razredov ali skupin izpostavljenosti

130. Da bi institucije izpolnile zahtevo iz člena 38 RTS o metodologiji ocenjevanja IRB, bi morale oceniti homogenost izpostavljenosti, ki so bile na podlagi podatkov v RDS razvrščene v isti bonitetni razred ali skupino, in zlasti zagotoviti, da so razredi opredeljeni tako, da so posamezni razredi v smislu značilnosti izgub dovolj homogeni.

6.3 Umeritev LGD

6.3.1 Izračun ekonomske izgube in dejanskega LGD

6.3.1.1 Opredelitev ekonomske izgube in dejanskega LGD

131. Za namen ocenjevanja LGD iz člena 181(1)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale institucije za vsako izpostavljenost izračunati dejanski LGD, kot je navedeno v točki (55) člena 4(1) navedene uredbe, kot razmerje med ekonomsko izgubo in neporavnanim zneskom kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila, vključno s kakršnim koli zneskom glavnice, obresti in nadomestil.
132. Za namen odstavka 131 bi morale institucije izračunati dejansko ekonomsko izgubo na instrumentu (tj. neplačani izpostavljenosti) iz točke (2) člena 5 Uredbe (EU) št. 575/2013 kot razliko med:
- (a) neporavnanim zneskom kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila, brez poseganja v odstavek 140, vključno s kakršnim koli zneskom glavnice, obresti in nadomestil, zvišanim za pomembne neposredne in posredne stroške, povezane z izterjavo tega instrumenta, diskontiranim na trenutek nastopa neplačila, ter
 - (b) vsemi poplačili, realiziranimi po trenutku nastopa neplačila, diskontiranimi na trenutek nastopa neplačila.
133. Za namen izračuna dejanske ekonomske izgube na izpostavljenosti v skladu z odstavkom 132 bi morale institucije upoštevati vsa realizirana poplačila, vključno s poplačili iz neznanih virov in poplačili v zvezi z zavarovanji s premoženjem, ki ne izpolnjujejo zahteve iz člena 181(1)(f) Uredbe (EU) št. 575/2013.
134. Kadar je bil v zvezi z dogodkom neplačila pred datumom nastopa neplačila ali na ta datum kateri koli del izpostavljenosti oproščen ali odpisan in oproščeni oz. odpisani znesek ni vključen v neporavnani znesek kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila, bi se moral oproščeni oz. odpisani znesek izpostavljenosti prišteti k neporavnaneemu znesku kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila tako za izračun ekonomske izgube iz odstavka 132 v števcu dejanskega LGD kot za izračun neporavnanelega zneska kreditne obveznosti v imenovalcu dejanskega LGD.
135. V primeru izpostavljenosti, ki se vrnejo v status, ko niso neplačane, bi morale institucije izračunati ekonomsko izgubo tako kot za vse druge neplačane izpostavljenosti, s to razliko, da bi se moral pri izračunu prišteti dodatni poplačani denarni tok, kot da je dolжник plačal

neporavnani znesek na datum vračila v stanje, ko izpostavljenost ni neplačana, vključno s kakršno koli glavnico, obrestmi in nadomestili („umetni denarni tok“). Umetni denarni tok bi moral biti tako kot vsi opaženi denarni tokovi diskontiran na trenutek nastopa neplačila. Kadar izpostavljenosti izpolnjujejo merila iz odstavka 101, bi moral biti dejanski LGD izračunan glede na datum prvega dogodka neplačila, ob upoštevanju vseh denarnih tokov, opaženih po datumu prvega dogodka neplačila, vključno s tistimi, opaženimi v obdobju med prvim in drugim statusom neplačnosti, brez prištevanja kakršnih koli umetnih denarnih tokov.

136. Kadar institucije v okviru restrukturiranja ali iz tehničnih razlogov ustvarijo nove izpostavljenosti, s katerimi nadomestijo predhodno neplačane izpostavljenosti, bi morale izračunati dejanske LGD na podlagi prvotno neplačanih izpostavljenosti. Za ta namen bi morale institucije imeti zanesljiv mehanizem za razporeditev ugotovljenih stroškov, poplačil in morebitnih dodatnih črpanj originalnim izpostavljenostim.

6.3.1.2 Obravnava nadomestil, obresti in dodatnih črpanj po nastopu neplačila

137. Za namen člena 181(1)(i) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale institucije pri izračunu dejanskega LGD upoštevati nadomestila za zamude pri plačilu, ki so bile priznane v izkazu poslovnega izida institucije pred trenutkom nastopa neplačila, in sicer tako, da jih vključijo v neporavnani znesek kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila v števcu in imenovalcu dejanskega LGD. Kadar so bila nadomestila dolžniku zaračunana zato, da bi institucija izterjala že nastale neposredne stroške, in so ti stroški že vključeni v izračun ekonomske izgube, institucija teh zneskov ne bi smela še enkrat prišteti k ekonomski izgubi ali neporavnaneemu znesku. Nadomestila, priznana po trenutku nastanka neplačila, ne bi smela zvišati zneska ekonomske izgube ali neporavnanelega zneska v trenutku nastanka neplačila. V izračun ekonomske izgube pa bi morale biti vključena vsa poplačila, vključno s tistimi v zvezi z nadomestili, priznanimi po neplačilu.

138. Institucije bi morale kakršne koli obresti, priznane v izkazu poslovnega izida pred trenutkom nastanka neplačila in po njem, obravnavati v skladu z odstavkom 137.

139. V skladu s členom 182(1)(c) Uredbe (EU) št. 575/2013 morajo institucije, ki imajo dovoljenje za uporabo lastnih ocen LGD in konverzije, pri svojih ocenah konverzijskih faktorjev odražati možnost dodatnih črpanj s strani dolžnika do trenutka nastanka neplačila in po njem. V primeru izpostavljenosti na drobno lahko institucije v skladu s členom 181(2)(b) in členom 182(3) navedene uredbe odražajo prihodnja črpanja v svojih konverzijskih faktorjih ali v svojih ocenah LGD. Ta prihodnja črpanja bi se morala razumeti kot dodatna črpanja s strani dolžnika po trenutku nastanka neplačila.

140. Kadar institucije v svoje konverzijske faktorje vključijo dodatna črpanja s strani dolžnika po trenutku nastanka neplačila, bi morale dejanski LGD izračunati kot razmerje med ekonomsko izgubo in neporavnanim zneskom kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila, zvišanim za znesek dodatnih črpanj s strani dolžnika po trenutku nastanka neplačila, diskontiran na trenutek nastopa neplačila.

141. Kadar institucije v primeru izpostavljenosti na drobno v svoje konverzijske faktorje ne vključijo dodatnih črpanj s strani dolžnika po trenutku nastanka neplačila, bi morale dejanski LGD izračunati kot razmerje med ekonomsko izgubo in neporavnanim zneskom kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila in imenovalca razmerja ne bi smele povečati za vrednost dodatnih črpanj s strani dolžnika po trenutku nastopa neplačila.
142. Ne glede na to, ali institucije odražajo prihodnja črpanja v svojih konverzijskih faktorjih ali v svojih ocenah LGD, bi morale v izračun ekonomske izgube, ki pomeni imenovalec dejanskega LGD, vključiti dodatna črpanja po trenutku nastopa neplačila in vsa realizirana poplačila, diskontirana na trenutek nastopa neplačila.

6.3.1.3 Diskontna stopnja

143. Za namen izračuna ekonomske izgube v skladu s točko (2) člena 5 Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale institucije diskontirati vsa poplačila, stroške in dodatna črpanja po trenutku nastopa neplačila z uporabo letne diskontne stopnje, ki je določena kot primarna medbančna obrestna mera, veljavna v trenutku nastopa neplačila, zvišana za pribitek v višini petih odstotnih točk. Za ta namen bi moral kot primarna medbančna obrestna mera šteti trimesečni EURIBOR ali podobna likvidna obrestna mera v valuti izpostavljenosti.

6.3.1.4 Neposredni in posredni stroški

144. Za namen izračuna dejanskih LGD bi morale institucije upoštevati vse pomembne neposredne in posredne stroške v zvezi s procesom upravljanja neplačane izpostavljenosti. Kadar so kateri koli pomembni neposredni ali posredni stroški v zvezi z upravljanja neplačanih izpostavljenosti pri izpostavljenostih in z neplačilom zadevne nasprotne stranke nastali pred trenutkom nastopa neplačila, bi morale institucije te stroške vključiti v ocenjevanje LGD, razen če je izpolnjen kateri od naslednjih pogojev:
- (a) ti stroški so jasno vključeni v neporavnani znesek kreditne obveznosti v trenutku nastopa neplačila;
 - (b) ti stroški so povezani s predhodnim neplačilom istega dolžnika, ki se v skladu z odstavkom 101 ne šteje kot večkratno neplačilo.
145. Med neposredne stroške bi morali biti vključeni stroški storitev upravljanja neplačanih izpostavljenosti, oddanih v zunanje izvajanje, pravni stroški, stroški varovanj in zavarovanj ter vsi drugi stroški, ki jih je mogoče neposredno pripisati izterjavi pri določeni izpostavljenosti. Vsi neposredni stroški bi morali šteti kot pomembni stroški.
146. Med posredne stroške bi morali biti vključeni vsi stroški, ki izhajajo iz izvajanja procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti v instituciji, skupni stroški storitev izterjave, oddanih v zunanje izvajanje, ki niso vključeni med neposredne stroške, in vsi drugi stroški v zvezi z izterjavo pri neplačanih izpostavljenostih, ki jih ni mogoče neposredno pripisati izterjavi pri določeni izpostavljenosti. Institucije bi morale v oceno posrednih stroškov vključiti ustrezen odstotni

delež ostalih tekočih stroškov, na primer splošnih stroškov institucije, povezanih s procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti, razen če lahko dokažejo, da so ti stroški nepomembni.

6.3.2 Dolgoročni povprečni LGD

6.3.2.1 Preteklo obdobje opazovanja

147. Preteklo obdobje opazovanja bi moralo biti zastavljeno čim širše in vsebovati podatke iz različnih obdobjih z različnimi gospodarskimi razmerami. Za ta namen bi morale institucije izbrati preteklo obdobje opazovanja tako, da velja najmanj naslednje:

- (a) dolžina preteklega obdobja opazovanja, tj. časovni razpon med najstarejšim neplačilom, vključenim v RDS, in trenutkom ocenjevanja LGD, za izpostavljenosti do podjetij, institucij ter enot centralne ravni držav in centralnih bank zajema vsaj najkrajšo dolžino, določeno v členu 181(1)(j) Uredbe (EU) št. 575/2013, za izpostavljenosti na drobno pa obdobje, določeno v pododstavku 2 člena 181(2) navedene uredbe ter, če je primerno, v Delegirani uredbi Komisije, s katero so sprejeti tehnični standardi iz člena 181(3)(b) zadevne uredbe;
- (b) institucija za povečanje zanesljivosti ocen LGD zagotovi, da je v RDS vključeno ustrezno število zaključenih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti;
- (c) preteklo obdobje opazovanja je sestavljeno iz zaporednih obdobjih, vključno z zadnjimi obdobji pred trenutkom ocenjevanja LGD;
- (d) preteklo obdobje opazovanja vključuje celotno obdobje, za katerega lahko institucija v razumni meri reproducira trenutno veljavno opredelitev neplačila;
- (e) vsi razpoložljivi notranji podatki štejejo kot „primerni“ v smislu člena 181(1)(j) oz. „ustrezni“ v smislu pododstavka 2 člena 181(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 in so vključeni v preteklo obdobje opazovanja.

148. Institucije bi morale pri ocenjevanju, ali je v skladu z odstavkom 147(b) v RDS vključeno ustrezno število zaključenih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti, upoštevati delež zaključenih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti v številu vseh opažanj.

6.3.2.2 Izračun dolgoročnega povprečnega LGD

149. V skladu s točko (a) člena 181(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 morajo institucije izračunati dolgoročni povprečni LGD za vsak bonitetni razred ali skupino izpostavljenosti posebej. V tem okviru bi morale institucije izračunati dolgoročni povprečni LGD tudi na ravni portfelja, zajetega v modelu LGD. Pri izračunu dolgoročnega povprečnega LGD bi morale institucije uporabiti vsa neplačila, ugotovljena v preteklem obdobju opazovanja, ki spadajo na področje uporabe modela LGD.

150. Institucije bi morale brez poseganja v člen 181(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 izračunati dolgoročni povprečni LGD kot aritmetično povprečje dejanskih LGD v preteklem obdobju

opazovanja, tehtano s številom neplačil. Institucije za ta namen ne bi smele uporabljati povprečij LGD, izračunanih na podnizu opažanj, zlasti letnih povprečnih LGD, razen če v skladu s členom 181(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 na ta način odražajo večjo utež novejših podatkov pri izpostavljenostih na drobno.

151. Kadar institucije v skladu s členom 181(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 ne pripisujejo enakega pomena vsem preteklim podatkom o izpostavljenostih na drobno, bi morale biti zmožne na dokumentiran način dokazati, da je večja utež novejših podatkov upravičena, ker bolje napoveduje stopnje izgube. Zlasti če imajo določena obdobja nične ali zelo majhne uteži, bi morale biti to ustrezno utemeljeno ali pa bi morale biti zaradi tega ocene bolj konservativne.
152. Pri določanju uteži v skladu z odstavkom 151 bi morale institucije v skladu z oddelkom 4.2.4 upoštevati reprezentativnost ocenjenih podatkov ter gospodarskih in tržnih razmer, ki jih podatki odražajo.

6.3.2.3 Obravnava nedokončanih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti

153. Za namen točke (a) člena 181(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale institucije v zvezi z uporabo vseh ugotovljenih neplačil v preteklem obdobju opazovanja v okviru podatkovnih virov za ocenjevanje LGD zagotoviti, da konservativno upoštevajo ustrezne informacije, ki izhajajo iz nedokončanih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti. Ocenjevanje LGD bi moralo temeljiti na dolgoročnem povprečnem LGD.
154. Institucije bi morale izračunati ugotovljeni povprečni LGD za vsak bonitetni razred ali skupino izpostavljenosti ter na ravni portfelja, zajetega v modelu LGD, pri čemer upoštevajo dejanske LGD pri vseh ugotovljenih neplačilih v preteklem obdobju opazovanja, povezanih z zaključenimi procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti v skladu z odstavki 155–157, ne vključijo pa pričakovanih prihodnjih poplačil. Ugotovljeni povprečni LGD bi moral biti tehtan s številom neplačil, vključenih v izračun.
155. Institucije bi morale v svoji notranji politiki jasno določiti, v katerem trenutku se proces upravljanja neplačanih izpostavljenosti zaključi. Vsi procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti, ki so zaključeni, bi morali biti tako tudi obravnavani za namen izračuna ugotovljenega povprečnega LGD.
156. Institucije bi morale opredeliti najdaljše obdobje procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti za določeno vrsto izpostavljenosti od trenutka nastopa neplačila, ki na podlagi opaženih zaključenih procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti predstavlja pričakovano časovno obdobje, v katerem institucija realizira veliko večino poplačil brez upoštevanja opaženih osamelcev, pri katerih so bili procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti znatno daljši. Najdaljše obdobje procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti bi moralo biti določeno tako, da se zagotovi dovolj podatkov za ocenjevanje poplačil v tem obdobju pri nedokončanih procesih upravljanja neplačanih izpostavljenosti. Dolžina najdaljšega obdobja procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti se lahko med različnimi vrstami izpostavljenosti razlikuje. Določitev najdaljšega obdobja procesa upravljanja neplačanih

izpostavljenosti bi morala biti jasno dokumentirana, podprta z dokazi v obliki ugotovljenih vzorcev poplačil ter skladna z naravo poslov in vrsto izpostavljenosti. Določitev najdaljšega obdobja procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti za namen dolgoročnega povprečnega LGD ne bi smela preprečiti, da bi institucija izvajala potrebne ukrepe upravljanja neplačanih izpostavljenosti, niti v zvezi z izpostavljenostmi, ki so neplačane dlje, kot znaša najdaljše obdobje procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti, določeno za to vrsto izpostavljenosti.

157. Za namen izračuna ugotovljenega povprečnega LGD bi morale institucije kot zaključene procese upravljanja neplačanih izpostavljenosti čim prej prepoznati vse neplačane izpostavljenosti, ki spadajo v najmanj eno od naslednjih kategorij:

- (a) izpostavljenosti, pri katerih institucija ne namerava izvajati nobenih prihodnjih ukrepov upravljanja neplačanih izpostavljenosti;
- (b) izpostavljenosti, ki so v statusu neplačanosti dlje, kot znaša najdaljše obdobje procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti, določeno za to vrsto izpostavljenosti;
- (c) izpostavljenosti, ki so v celoti odplačane ali odpisane;
- (d) izpostavljenosti, ki so se vrnile v status, ko niso neplačane.

V zvezi z neplačanimi izpostavljenostmi, ki spadajo v kategorijo (a) ali (b), bi morale institucije za namen izračuna ugotovljenega povprečnega LGD upoštevati vsa poplačila in stroške, realizirane pred trenutkom ocenjevanja ali v trenutku ocenjevanja, vključno z morebitnimi poplačili, realiziranimi po preteku najdaljšega obdobja procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti.

158. Institucije bi morale dolgoročni povprečni LGD dobiti tako, da prilagodijo ugotovljeni povprečni LGD z upoštevanjem informacij v zvezi s procesi, ki niso bili zaključeni („nedokončani procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti“) ter pri katerih je čas med trenutkom nastopa neplačila in trenutkom ocenjevanja krajši kot najdaljše obdobje procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti, določeno za to vrsto izpostavljenosti. Za te procese bi morale institucije ravnati v skladu z obojim naslednjim:

- (a) upoštevati bi morale vse ugotovljene stroške in poplačila;
- (b) ocenijo lahko prihodnje stroške in poplačila, tako tiste, ki izhajajo iz unovčenja obstoječih zavarovanj s premoženjem, kot tiste, ki bodo realizirani brez uporabe zavarovanja s premoženjem v okviru najdaljšega obdobja procesov upravljanja neplačanih izpostavljenosti.

159. Pri ocenjevanju iz odstavka 158(b) bi morale institucije ravnati v skladu z naslednjimi načeli:

- (a) za namen ocenjevanja prihodnjih stroškov in poplačil bi morale institucije analizirati stroške in poplačil, realizirane pri teh izpostavljenostih do trenutka ocenjevanja, v primerjavi s povprečnimi stroški in poplačili, realiziranimi v podobnem času pri podobnih

- izpostavljenostih; za ta namen bi morale institucije analizirati vzorce poplačil, opažene tako pri zaključenih kot pri nedokončanih procesih upravljanja neplačanih izpostavljenosti, pri čemer upoštevajo samo stroške in poplačila, realizirani do trenutka ocenjevanja;
- (b) predpostavke, na katerih temeljijo pričakovani prihodnji stroški in poplačila ter prilagoditev ugotovljenemu povprečnemu LGD, bi morale:
- i. biti dokazane s testiranjem za nazaj;
 - ii. imeti razumno gospodarsko utemeljitev;
 - iii. biti sorazmerne, ob upoštevanju, da bi morale ocene LGD temeljiti na dolgoročnem povprečnem LGD, ki odraža povprečne LGD, tehtan s številom vseh ugotovljenih neplačil v preteklem obdobju opazovanja;
- (c) pri ocenjevanju prihodnjih poplačil bi morale institucije upoštevati možno pristranskost, ki izhaja iz dejstva, da so nedokončani procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti v povprečju daljši kot zaključeni procesi upravljanja neplačanih izpostavljenosti ter da so poplačila v povprečju nižja;
- (d) pri ocenjevanju prihodnjih poplačil, ki izhajajo iz unovčenja obstoječih zavarovanj s premoženjem, bi morale institucije upoštevati pravno gotovost terjatev iz naslova zavarovanja s premoženjem in realistične predpostavke glede verjetnosti unovčenja;
- (e) prilagoditev ugotovljenega povprečnega LGD se lahko oceni na ravni posameznih izpostavljenosti, na ravni bonitetnega razreda ali skupine ali na ravni portfelja, zajetega v modelu LGD;
- (f) morebitna negotovost v zvezi z ocenjevanjem prihodnjih poplačil pri nedokončanih procesih upravljanja neplačanih izpostavljenosti bi se morala odražati v ustrezni MoC, uporabljeni v skladu z oddelkom 4.4.

6.3.2.4 Obravnava primerov brez izgube ali s pozitivnim izidom

160. Kadar institucije ugotovijo, da so pri ugotovljenih neplačilih realizirale dobiček, bi moral biti za namen izračuna ugotovljenega povprečnega LGD in ocenjevanja dolgoročnega povprečnega LGD dejanski LGD pri teh opažanjih enak nič. Institucije lahko za namen razlikovanja tveganja uporabijo informacije o dejanskih LGD, preden v okviru razvoja modela uveljavijo to spodnjo mejo.

6.3.3 Umeritev glede na dolgoročni povprečni LGD

161. Institucije bi morale umeriti svoje ocene LGD glede na dolgoročni povprečni LGD, izračunan v skladu z oddelkom 6.3.2. Za ta namen bi morale institucije med naslednjima pristopoma izbrati umeritveno metodo, ki ustreza njihovi metodologiji ocenjevanja LGD:

- (a) umeritev ocen LGD glede na dolgoročni povprečni LGD, izračunan za vsak bonitetni razred ali skupino posebej; v tem primeru bi morale institucije zagotoviti dodatne umeritvene teste na ravni ustreznega umeritvenega segmenta;
 - (b) umeritev ocen LGD glede na dolgoročni povprečni LGD, izračunan na ravni umeritvenega segmenta, zlasti če v skladu s členom 169(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 uporabljajo neposredne ocene LGD, tudi če njihova metodologija ocenjevanja LGD temelji na vmesnih parametrih. V tem primeru bi morale institucije vsaj primerjati ta dolgoročni povprečni LGD s povprečno oceno LGD, uporabljeno pri nizu opažanj, na podlagi katerega je izračunan dolgoročni povprečni LGD, in po potrebi ustrezno popraviti posamezne ocene LGD za zadevni portfelj, na primer s faktorjem povečanja; kadar so dejanske vrednosti višje od ocenjenih vrednosti na ravni umeritvenega segmenta, bi morale institucije ocene popraviti navzgor ali prilagoditi ocenjevanje, da bi odražalo njihove izkušnje z izgubo.
162. Kadar institucije zabeležijo izjemno visoke vrednosti dejanskih LGD, veliko nad 100 %, zlasti pri izpostavljenostih z majhnimi neporavnanimi zneski v trenutku nastopa neplačila, bi morale najti ustrezne dejavnike tveganja za razlikovanje med temi opažanji, pri razvrščanju v bonitetne razrede ali skupine pa ustrezno odražati te posebne značilnosti. Kadar institucije pri ocenjevanju LGD uporabljajo zvezno bonitetno lestvico, lahko za take izpostavljenosti ustvarijo ločen umeritveni segment.
163. Da bi institucije izpolnile zahtevo iz člena 181(1)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013, da morajo pri količinski opredelitvi LGD uporabiti vsa ugotovljena neplačila, ne bi smele izključiti ugotovljenih neplačil v preteklem obdobju opazovanja, ki spadajo na področje uporabe modela LGD.
164. Pri analizi reprezentativnosti podatkov v skladu z oddelkom 4.2.4 bi morale institucije upoštevati ne le trenutne značilnosti portfelja, temveč po potrebi tudi spremembe v strukturi portfelja, pričakovane v bližnji prihodnosti zaradi določenih ukrepov ali odločitev, ki so že bili sprejeti. Zaradi prilagoditev na podlagi sprememb, pričakovanih v bližnji prihodnosti, se ocene parametra LGD ne bi smele znižati.

7 Ocenjevanje parametrov tveganja pri neplačanih izpostavljenostih

7.1 Splošne zahteve v zvezi z ocenjevanjem EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti

7.1.1 Metodologije ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti

165. Institucije, ki imajo v skladu s členom 143(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 dovoljenje za uporabo lastnih ocen LGD, bi morale dodeliti oceno EL_{BE} in oceno LGD za neplačane izpostavljenosti vsaki neplačani izpostavljenosti v obsegu uporabe bonitetnega sistema, za katerega velja dovoljenje.
166. Institucije bi morale ocenjevati EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti za vsak bonitetni razred izpostavljenosti na ločeni bonitetni lestvici izpostavljenosti oz. za vsako skupino, ki se uporablja v bonitetnem sistemu.
167. Če v tem poglavju ni določeno drugače, bi morale institucije za namen ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti uporabljati iste metode ocenjevanja kot pri ocenjevanju LGD za izpostavljenosti, ki niso neplačane, kot so določene v poglavju 6.
168. Institucije bi morale pri ocenah EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti pravočasno upoštevati vse ustrezne informacije o dogodkih po nastopu neplačila, zlasti kadar zaradi dogodkov v procesu upravljanja neplačanih izpostavljenosti pričakovanja glede poplačil, na katerih temeljijo najnovejše ocene, ne veljajo več.
169. Institucije bi morale oceniti in ustrezno utemeljiti primere, ko ocene LGD za neplačane izpostavljenosti kmalu po datumu nastopa neplačila sistematično odstopajo od ocen LGD za bonitetni razred ali skupino izpostavljenosti tik pred datumom nastopa neplačila, kadar ta odstopanja ne izhajajo iz uporabe dejavnikov tveganja, ki začnejo veljati z datumom nastopa neplačila.
170. Institucije bi morale v skladu s točkama (b) in (c) člena 185 Uredbe (EU) št. 575/2013 za svoje ocene EL_{BE} ter LGD za neplačane izpostavljenosti opravljati testiranje za nazaj in primerjalne analize.

7.1.2 Referenčni datumi

171. Za namen ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti bi morale institucije določiti referenčne datume, glede na katere bodo razvrstile neplačane izpostavljenosti v skladu z ugotovljenimi vzorci poplačil. Ti referenčni datumi bi morali biti pri ocenjevanju EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti uporabljeni namesto datuma nastopa neplačila. Za namen določanja

referenčnih datumov bi morale institucije uporabljati samo informacije o zaključenih procesih upravljanja neplačanih izpostavljenosti, pri čemer upoštevajo stroške in poplačila le, če so ugotovljeni pred datumom ocenjevanja.

172. Referenčni datumi iz odstavka 171 so lahko kar koli od naslednjega:

- (a) določeno število dni po datumu nastopa neplačila; ta možnost bi ustrezala zlasti, kadar je predmet ocenjevanja portfelj izpostavljenosti, pri katerem je skozi čas viden stabilen vzorec poplačil;
- (b) ustrezen datum, povezan z določenim dogodkom, pri katerem so opažene znatne prekinitve v profilu poplačil; ta možnost bi ustrezala zlasti, kadar je predmet ocenjevanja portfelj izpostavljenosti, pri katerih prihaja do znatnih sprememb vzorcev poplačil, povezanih z določenimi dogodki, na primer datumom unovčenja zavarovanja s premoženjem;
- (c) vsakršna kombinacija primerov iz točk (a) in (b), ki bolje odraža vzorce poplačil; ta možnost bi ustrezala zlasti, kadar je predmet ocenjevanja portfelj izpostavljenosti, pri katerem je skozi čas viden stabilen vzorec poplačil, vendar so ob določenih dogodkih opažene prekinitve vzorca poplačil, na primer ob unovčenju, ter kadar so referenčni datumi, ki sledijo tem dogodkom, opredeljeni kot določeno število dni po dogodku poplačila in ne po datumu nastopa neplačila;
- (d) kadar je to ustrezno, ima lahko referenčni datum katero koli vrednost med nič in številom dni do konca najdaljšega obdobja procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti, ki ga je institucija določila za to vrsto izpostavljenosti.

173. Za namen ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti bi morale biti pri vseh ustreznih referenčnih datumih, upoštevanih v modelu, uporabljene iste neplačane izpostavljenosti v RDS.

174. Institucije bi morale redno spremljati možne spremembe v vzorcih poplačil in ustreznih politikah upravljanja neplačanih izpostavljenosti, ki lahko vplivajo na ocenjevanje EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti pri vsakem referenčnem datumu.

7.1.3 Zahteve po podatkih za ocenjevanje EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti

175. Za namen ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti bi morale institucije uporabljati isti RDS, kot je opisan v oddelku 6.1.2, ki ga dopolnijo z vsemi ustreznimi informacijami, opaženimi med procesom upravljanja neplačanih izpostavljenosti in pri vsakem referenčnem datumu, določenem v skladu z odstavki 171–174, ter zlasti z naslednjimi dodatnimi informacijami:

- (a) vsemi ustreznimi dejavniki, ki so lahko v pomoč pri razvrščanju neplačanih izpostavljenosti, in vsemi ustreznimi dejavniki izgube, vključno s tistimi, ki lahko postanejo aktualni po datumu nastopa neplačila in na vsak referenčni datum;
- (b) izpostavljenostjo na vsak referenčni datum;
- (c) vrednostmi morebitnega zavarovanja s premoženjem, povezanega z neplačanimi kreditnimi obveznostmi, in datumi vrednotenja po datumu nastopa neplačila.

7.2 Razvoj modela za ocenjevanje EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti

176. Institucije lahko upoštevajo informacije o času v neplačilu in doslej realiziranih poplačilih iz člena 54(2)(b) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB neposredno kot dejavnike tveganja ali posredno, na primer z določitvijo referenčnih datumov za ocenjevanje v skladu z odstavki 171–174.
177. Za namen ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti bi morale institucije analizirati možne dejavnike tveganja iz odstavka 121 ne le do trenutka nastopa neplačila, temveč tudi po datumu nastopa neplačila in do datuma zaključka procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti. Institucije bi morale analizirati tudi druge možne dejavnike tveganja, ki bi lahko postali aktualni po datumu nastopa neplačila, med drugim zlasti pričakovano dolžino in status procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti. Institucije bi morale uporabljati vrednosti dejavnikov tveganja in vrednosti zavarovanja s premoženjem, ki ustrezajo referenčnim datumom, določenim v skladu z odstavki 171–174.

7.3 Umeritev EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti

7.3.1 Izračun dejanskega LGD in dolgoročnega povprečnega LGD pri neplačanih izpostavljenostih

178. Za namen ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti bi morale institucije za neplačane izpostavljenosti izračunati dejanske LGD v skladu z oddelkom 6.3.1, s to razliko, da izračun opravijo na podlagi vsakega izmed referenčnih datumov, določenih v skladu z odstavki 171–174, in ne na podlagi datuma nastopa neplačila. Institucije bi morale v izračun dejanskega LGD na določen referenčni datum vključiti vsa nadomestila in obresti, priznane pred referenčnim datumom, ter diskontirati vse poznejše denarne tokove in črpanja na referenčni datum.
179. Kadar po datumu nastopa neplačila institucije odpišejo del izpostavljenosti, bi moral izračun ekonomske izgube in dejanskega LGD temeljiti na celotnem znesku neporavnane kreditne obveznosti, brez upoštevanja delnega odpisa. Kadar pa institucije redno odpisujejo dele izpostavljenosti na podlagi politike, ki je dosledna glede časa in deleža odpisa, lahko te informacije vključijo v umeritev končnega EL_{BE} ter LGD za neplačane izpostavljenosti. Kadar

institucije odpise izvajajo manj redno, lahko informacije o delnem odpisu določene izpostavljenosti odražajo pri uporabi teh parametrov pri tej izpostavljenosti, in sicer tako, da v skladu z oddelkom 8.2 prilagodijo izide bonitetnega razvrščanja ter s tem zagotovijo skladnost med ocenjevanjem LGD in uporabo ocen LGD.

180. Za namene ocenjevanja EL_{BE} in LGD za neplačane izpostavljenosti bi morale institucije za neplačane izpostavljenosti izračunati dolgoročni povprečni LGD na podlagi dejanskih LGD iz odstavka 178 v skladu z zahtevami iz oddelka 6.3.2, s to razliko, da za vsak referenčni datum uporabijo nedokončane procese upravljanja neplačanih izpostavljenosti samo, če je njihov ustrezeni referenčni datum za uporabo parametrov EL_{BE} ter LGD za neplačane izpostavljenosti poznejši kot referenčni datum, upoštevan pri ocenjevanju.

181. V skladu z oddelkom 6.3.2.3 institucije ne bi smele ocenjevati nobenih prihodnjih poplačil pri izpostavljenostih, ki so v položaju neplačila dlje, kot znaša najdaljše obdobje procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti, ki ga je določila institucija. Vendar pa se ustrezne informacije v zvezi z določenimi izpostavljenostmi, zlasti informacije o obstoječem zavarovanju s premoženjem, lahko odražajo pri uporabi teh parametrov, in sicer tako, da se v skladu z oddelkom 8.2 prilagodijo izidi bonitetnega razvrščanja.

7.3.2 Posebne zahteve v zvezi z ocenjevanjem EL_{BE}

7.3.2.1 Upoštevanje MoC pri ocenjevanju EL_{BE}

182. Za namen člena 181(1)(h) Uredbe (EU) št. 575/2013 v EL_{BE} ne bi smela biti vključena nobena MoC v smislu oddelka 4.4.3.

7.3.2.2 Trenutne gospodarske razmere

183. Za namen upoštevanja trenutnih gospodarskih razmer v ocenah EL_{BE} , kot se zahteva v členu 181(1)(h) Uredbe (EU) št. 575/2013, bi morale institucije upoštevati ekonomske dejavnike, vključno z makroekonomskimi in kreditnimi dejavniki, ki so ustrezni za obravnavano vrsto izpostavljenosti.

184. EL_{BE} bi moral biti ocenjen na podlagi dolgoročnega povprečnega LGD iz odstavka 180. Kadar je izpolnjen kateri od naslednjih pogojev, se ne bi smela opraviti nobena dodatna prilagoditev z namenom odražanja trenutnih gospodarskih razmer:

- (a) model kot dejavnik tveganja neposredno vključuje vsaj en makroekonomski dejavnik;
- (b) vsaj en pomemben dejavnik tveganja je občutljiv na gospodarske razmere;
- (c) dejanski LGD pri neplačanih izpostavljenostih iz odstavka 178 ni občutljiv na gospodarske razmere, ustrezne za obravnavano vrsto izpostavljenosti.

185. Kadar ni izpolnjen nobeden od pogojev iz odstavka 184, bi morale institucije dolgoročni povprečni LGD pri neplačanih izpostavljenostih prilagoditi tako, da odraža trenutne

gospodarske razmere. V tem primeru bi morale institucije ločeno dokumentirati dolgoročni povprečni LGD pri neplačanih izpostavljenostih iz odstavka 180 in prilagoditev trenutnim gospodarskim razmeram.

7.3.2.3 Povezanost EL_{BE} s posebnimi popravki zaradi kreditnega tveganja

186. Kadar model za popravke zaradi kreditnega tveganja izpolnjuje ali bi lahko s prilagoditvijo izpolnjeval zahteve za lastne ocene LGD iz oddelka 6 poglavja 3 naslova II dela 3 Uredbe (EU) št. 575/2013, lahko institucije uporabljajo posebne popravke zaradi kreditnega tveganja kot ocene EL_{BE}.
187. Kadar so posebni popravki zaradi kreditnega tveganja ocenjeni posebej za posamezno izpostavljenost ali posameznega dolžnika, lahko institucije prilagodijo ocene EL_{BE} na podlagi posebnih popravkov zaradi kreditnega tveganja, če lahko dokažejo, da bi se s tem izboljšala natančnost ocen EL_{BE} in da popravki zaradi kreditnega tveganja odražajo zahteve glede izračuna ekonomske izgube, določene v oddelku 6.3.1, ali so jim prilagojeni.
188. V skladu s členom 54(2)(f) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB bi morale institucije za namene utemeljitve primerov, ko posebni popravki zaradi kreditnega tveganja presegajo ocene EL_{BE}, zagotoviti skladnost ocen EL_{BE} s sestavnimi deli ekonomske izgube, opisanimi v oddelku 6.3.1, in z opredelitvijo neplačila iz člena 178 Uredbe (EU) št. 575/2013 ter v zvezi s tem analizirati morebitne razlike glede na opredelitve in metode, uporabljene za določanje posebnih popravkov zaradi kreditnega tveganja. Institucije bi morale zlasti upoštevati možne razlike v diskontni stopnji, obstoj zavarovanja s premoženjem, ki ne izpolnjuje pogojev iz člena 181(1)(f) Uredbe (EU) št. 575/2013, različno obravnavo stroškov in uporabo različnih opredelitev neplačila.

7.3.3 Posebne zahteve v zvezi z ocenjevanjem LGD za neplačane izpostavljenosti

189. Za namen upoštevanja možnih neugodnih sprememb v gospodarskih razmerah med pričakovano dolžino procesa upravljanja neplačanih izpostavljenosti iz člena 54(2)(a) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB bi moral LGD za neplačane izpostavljenosti odražati najmanj razmere recesije, kadar so ocene LGD za neplačane izpostavljenosti, ki ustrezajo gospodarski recesiji, bolj konservativne kot dolgoročni povprečni LGD pri neplačanih izpostavljenostih iz odstavka 180.
190. Za namen člena 181(1)(h) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi bilo treba LGD za neplačane izpostavljenosti zvišati nad raven iz odstavka 189, kadar je to potrebno za zagotovitev, da razlika med LGD za neplačane izpostavljenosti in EL_{BE} zajema vsakršno povišanje stopnje izgube, ki bi ga povzročile morebitne dodatne nepričakovane izgube v obdobju upravljanja neplačanih izpostavljenosti.
191. Da bi zagotovile, da je v skladu s členom 54(2)(d) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB LGD za neplačane izpostavljenosti višji kot EL_{BE} oz. v izjemnih primerih enak EL_{BE} pri posameznih

izpostavljenostih, bi morale institucije analizirati in popraviti LGD za neplačane izpostavljenosti v primerih, ko EL_{BE} v skladu z odstavkom 186 izhaja iz posebnih popravkov zaradi kreditnega tveganja ter je višji kot LGD za neplačane izpostavljenosti, neposredno ocenjen v skladu s členom 54(1)(a) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB.

192. V obsegu, v katerem razlogi za prilagoditev izidov ocenjevanja EL_{BE} veljajo tudi za LGD za neplačane izpostavljenosti, bi se morale dosledne prilagoditve uporabiti tudi pri dodelitvi LGD za neplačane izpostavljenosti, in sicer tako, da pribitek k EL_{BE} v skladu s členom 181(1)(h) Uredbe (EU) št. 575/2013 zajema vsakršno povišanje stopnje izgube, ki bi ga povzročile morebitne dodatne nepričakovane izgube v obdobju upravljanja neplačanih izpostavljenosti.

193. Ne glede na to, katerega od obeh pristopov iz točk (a) in (b) člena 54(1) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB institucije uporabljajo za namene ocenjevanja LGD za neplačane izpostavljenosti, bi morale ločeno dokumentirati vse naslednje:

(a) razčlenitev LGD za neplačane izpostavljenosti na oba sestavna dela: EL_{BE} in pribitek;

(b) razčlenitev pribitka na vse naslednje sestavne dele:

(i) sestavni del, ki predstavlja razmere recesije, umerjen s prilagoditvijo dolgoročnega povprečnega LGD zaradi recesije, kot je določeno v odstavku 189;

(ii) sestavni del, ki predstavlja MoC iz oddelka 4.4;

(iii) vsak sestavni del, ki zajema morebitne dodatne nepričakovane izgube v obdobju upravljanja neplačanih izpostavljenosti iz člena 181(1)(h) Uredbe (EU) št. 575/2013; ta sestavni del bi moral biti vključen le v izjemnih primerih, ko morebitne dodatne izgube niso dovolj izražene v sestavnih delih iz točk (i) in (ii).

8 Uporaba parametrov tveganja

194. Kadar institucije pri uporabi modela PD ali LGD dobijo nove informacije v zvezi z ustreznim dejavnikom tveganja ali bonitetnim merilom, bi morale te informacije pravočasno upoštevati pri bonitetnem razvrščanju, in sicer zlasti tako, da zagotovijo oboje naslednje:

- (a) da se ustrezni informacijski sistemi čim prej posodobijo ter da se zadevna bonitetna razvrstitev in dodelitev PD ali LGD čim prej pregleda;
- (b) kadar so nove informacije povezane z neplačilom dolžnika: da se pravočasno in v skladu z odstavkom 108 Smernic o uporabi opredelitve neplačila iz člena 178 Uredbe (EU) št. 575/2013 PD dolžnika v vseh zadevnih informacijskih sistemih nastavi na 1.

8.1 Konservativnost pri uporabi parametrov tveganja

195. Za namen člena 171(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale biti institucije pri rezultatih bonitetnega razvrščanja dodatno konservativne, kadar prepoznajo morebitne pomanjkljivosti, povezane z uvedbo modela v informacijski sistem ali v procesu dodelitve parametrov tveganja dolžnikom ali izpostavljenostim v trenutnem portfelju (uporabo parametrov tveganja), zlasti kadar so te pomanjkljivosti povezane s podatki, uporabljenimi pri bonitetnem razvrščanju. Za ta namen bi morale vzpostaviti okvir z naslednjimi fazami:

- (a) prepoznavna pomanjkljivosti pri uvedbi modela v informacijski sistem ali pri uporabi parametrov tveganja;
- (b) določitev primerne oblike konservativnosti in količinska opredelitev ustrezne stopnje konservativnosti;
- (c) spremljanje in odpravljanje pomanjkljivosti;
- (d) dokumentiranje.

196. Za namen odstavka 195(a) bi morale imeti institucije vzpostavljen zanesljiv proces za prepoznavo vseh pomanjkljivosti pri uvedbi in uporabi razvrščanja, v okviru katerega vsaka pomanjkljivost pomeni dodatno konservativno obravnavo razvrstitve v bonitetni razred ali skupino, na katero ta pomanjkljivost vpliva. Institucije bi morale upoštevati najmanj naslednje sprožilce dodatne konservativnosti:

- (a) manjkajoče podatki v zadevnem portfelju;
- (b) neposodobljene finančne izkaze ali podatke kreditnega biroja, kot so opisani v odstavku 59;
- (c) zastarele bonitetne ocene v zadevnem portfelju, pri čemer za zastarelo velja bonitetna ocena, ki ni v skladu s členom 25(2)(b) RTS o metodologiji ocenjevanja IRB;

(d) manjkajoče bonitetne ocene, zaradi katerih izpostavljenost sicer spada na področje uporabe modela IRB, ni pa ocenjena.

197. Za namen odstavka 195(b) bi morale institucije zagotoviti, da so zaradi pojava katerega koli izmed sprožilcev iz odstavka 196 pri ocenjevanju parametrov tveganja za izračun zneskov tveganju prilagojenih izpostavljenosti dodatno konservativne. Kadar se pojavi več kot en sprožilec, bi morala biti ocena konservativnejša. Dodatna konservativnost, povezana s posameznim sprožilcem, bi morala biti v sorazmerju z negotovostjo pri ocenjevanem parametru tveganja, ki jo povzroča sprožilec.
198. Institucije bi morale na ravni portfelja, zajetega v obravnavanem modelu, upoštevati celoten vpliv prepoznanih pomanjkljivosti in konservativnosti, ki izhaja iz njih, na zanesljivost razvrščanja v bonitetne razrede in skupine ter zagotoviti, da se kapitalske zahteve ne izkrivijo zaradi potrebe po pretiranih prilagoditvah.
199. Za namen odstavka 195(c) bi morale institucije redno spremljati pomanjkljivosti pri uvedbi in uporabi postopka ter stopnje dodatne konservativnosti, povezane z njimi. Kadar koli je to mogoče, bi morale institucije sprejeti ukrepe za odpravo prepoznanih pomanjkljivosti. Po končanem ocenjevanju bi morala institucija oblikovati načrt za odpravo pomanjkljivosti v razumnem času, pri čemer upošteva, kolikšen vpliv imajo na kapitalske zahteve.
200. Za namen odstavka 195(d) bi morale institucije določiti ustrezne priročnike in postopke za dodatno konservativnost ter dokumentirati odpravo pomanjkljivosti pri uvedbi in uporabi parametrov tveganja. Dokumentacija bi morala vsebovati najmanj obravnavane sprožilce in njihove učinke na končno razvrstitev v bonitetni razred ali skupino, raven parametra tveganja ter kapitalske zahteve.

8.2 Človeška presoja pri uporabi parametrov tveganja

201. Institucije lahko pri uporabi modela uporabljajo človeško presojo v naslednjih primerih:
- (a) pri uporabi kvalitativnih spremenljivk znotraj modela;
 - (b) s prilagoditvami vhodnih podatkov bonitetnega razvrščanja;
 - (c) s prilagoditvami izidov bonitetnega razvrščanja.
202. Institucije bi morale določiti jasna merila za uporabo kvalitativnih vhodnih podatkov v modelu ter zagotoviti, da vse ustrezno osebje dosledno uporablja take vhodne podatke in dosledno razvršča dolžnike ali izpostavljenosti s podobnimi tveganji v iste bonitetne razrede ali skupine, kot zahteva člen 171(1)(a) Uredbe (EU) št. 575/2013.
203. Za namen člena 172(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale institucije določiti politike in merila za uporabo prilagoditev pri bonitetnem razvrščanju. Te politike bi morale zajemati prilagoditve tako vhodnih podatkov kot izidov procesa in bi morale biti določene konservativno, tako da obseg konservativnih prilagoditev ni omejen. Na drugi strani bi moral biti obseg možnih

znižanj ocen modela, pridobljenih s prilagoditvami vhodnih podatkov ali izidov bonitetnega razvrščanja, omejen. Pri prilagoditvah bi morale institucije upoštevati vse ustrezne in najnovejše informacije.

204. Institucije bi morale dokumentirati obseg in utemeljitev vsake posamezne prilagoditve. Kadar koli je to mogoče, bi morale institucije vnaprej določiti seznam možnih utemeljitev prilagoditev, med katerimi izbirajo. Institucije bi morale tudi hraniti informacije o datumu prilagoditve in osebi, ki jo je opravila in odobrila.
205. Institucije bi morale redno spremljati stopnjo ter utemeljitve prilagoditev vhodnih podatkov in izidov bonitetnega razvrščanja. V svojih politikah bi morale za vsak model določiti najvišjo dopustno stopnjo prilagoditev. Kadar se ta najvišja stopnja preseže, bi morala institucija sprejeti ustrezne ukrepe. Stopnje prilagoditev bi se morale določiti in spremljati na ravni umeritvenega segmenta. Kadar je število prilagoditev visoko, bi morale institucije sprejeti ustrezne ukrepe za izboljšanje modela.
206. Institucije bi morale redno spremljati gibanje izpostavljenosti, v zvezi s katerimi so bili v skladu s členom 172(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 prilagojeni vhodni podatki ali izidi bonitetnega razvrščanja.
207. Institucije bi morale redno ocenjevati učinkovitost modela pred prilagoditvami izidov bonitetnega razvrščanja in po njih. Kadar pri ocenjevanju sklenejo, da so s prilagoditvami znatno zmanjšale zmožnost modela za točno količinsko opredelitev parametrov tveganja („napovedno moč modela“), bi morale sprejeti ustrezne ukrepe za zagotovitev pravilne uporabe prilagoditev.

8.3 Uporaba notranjih bonitetnih ocen ter ocen neplačila in izgube

208. V skladu s členom 144(1)(b) Uredbe (EU) št. 575/2013 ter členi 18–21 RTS o metodologiji ocenjevanja IRB bi morale institucije uporabljati iste ocene parametrov tveganja za namen izračuna kapitalskih zahtev ter za notranje namene, vključno z upravljanjem tveganj in procesom odločanja, razen če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:
- (a) odstopanje je utemeljeno in ustreza določenemu področju uporabe;
 - (b) zaradi odstopanja se ne spremeni razvrstitev dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine znotraj umeritvenega segmenta, razen znotraj posameznega bonitetnega razreda oz. skupine;
 - (c) odstopanje izhaja iz uporabe parametrov za notranje namene brez upoštevanja MoC, brez regulativnih spodnjih mej, v primeru ocen LGD brez prilagoditve zaradi gospodarske recesije ali pa izhaja iz uporabe drugačne umeritvene metode, pri kateri so lahko umeritveni segmenti drugačni.
209. Za namen odstavka 208 lahko kot ustrezno šteje tudi združevanje zveznih ocen parametrov tveganja v homogene razrede za notranje namene.

210. Kadar institucije za notranje namene uporabljajo ocene parametrov tveganja, ki se razlikujejo od ocen, uporabljenih pri izračunu kapitalskih zahtev, bi morale to redno odražati v notranjem poročanju višjemu vodstvu, v katerega vključijo informacije o obeh vrstah parametrov. V vsakem primeru bi morale notranje poročanje vključevati vse elemente, določene v členu 189(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, ki temeljijo na ocenah parametrov tveganja, uporabljenih za izračun kapitalskih zahtev.

8.4 Izračun primanjkljaja ali presežka IRB

211. Za namen tega poglavja bi morala razlika med splošnimi in posebnimi popravki zaradi kreditnega tveganja, dodatnih prilagoditev vrednosti in drugimi zmanjšani kapitala v zvezi z obravnavanimi izpostavljenostmi na eni strani ter zneskom pričakovane izgube v skladu s členom 159 Uredbe (EU) št. 575/2013 na drugi strani šteti kot primanjkljaj IRB, če je negativna, ali presežek IRB, če je pozitivna.

212. Kadar institucije z izračunom iz člena 159 Uredbe (EU) št. 575/2013 za celoten portfelj izpostavljenosti, ki niso neplačane, ugotovijo presežek IRB, lahko z njim krijejo morebiten primanjkljaj IRB, ugotovljen z izračunom za celoten portfelj neplačanih izpostavljenosti, opravljenim v skladu z navedenim členom.

213. Kadar institucije z izračunom iz člena 159 Uredbe (EU) št. 575/2013 ugotovijo presežek IRB tako za portfelj neplačanih izpostavljenosti kot za portfelj izpostavljenosti, ki niso neplačane, bi za namen dodajanja presežka IRB k dodatnemu kapitalu v skladu s členom 62(d) navedene uredbe morale upoštevati vsoto obeh presežkov IRB in jo dodati k dodatnemu kapitalu v skladu z omejitvijo iz navedenega člena.

214. Za namene člena 159 Uredbe (EU) št. 575/2013 institucije v izračun splošnih in posebnih popravkov zaradi kreditnega tveganja ne bi smele vključiti delnih odpisov. Vendar pa bi moral v skladu s členom 166(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 izračun zneska pričakovane izgube za namen členov 158 in 159 navedene uredbe temeljiti na vrednosti izpostavljenosti brez upoštevanja prilagoditev vrednosti, a z upoštevanjem odpisov.

9 Pregledovanje ocen

215. Institucije bi morale določiti notranje politike za spremembe modelov in ocen parametrov tveganja, uporabljenih v bonitetnem sistemu. Te politike bi morale določati, da bi moralo do sprememb v modelih priti vsaj v primeru:

- (a) rednega pregleda ocen;
- (b) neodvisne validacije;
- (c) sprememb v pravnem okolju;
- (d) notranjega revizijskega pregleda;
- (e) pregleda s strani pristojnega organa.

216. Kadar so v okviru postopkov iz odstavka 215 ugotovljene pomembne pomanjkljivosti, bi morale institucije sprejeti ustrezne ukrepe, odvisne od resnosti pomanjkljivosti, in v skladu z oddelkom 4.4.3 uporabiti MoC.

217. Za namen rednih pregledov ocen bi morale institucije vzpostaviti okvir, ki vključuje vsaj naslednje elemente:

- (a) najmanjši obseg in pogostost analiz, ki se opravijo, vključno z merami, ki jih vnaprej določi institucija za testiranje reprezentativnosti podatkov, učinkovitosti modela, njegove napovedne moči ter stabilnosti;
- (b) predhodno določene standarde, vključno s predhodno določenimi pragovi in stopnjami pomembnosti za relevantne mere;
- (c) predhodno določene ukrepe, ki jih institucija sprejme v primeru neugodnih rezultatov pregleda in so odvisni od resnosti pomanjkljivosti.

Pri svojih rednih pregledih ocen se lahko institucije opirajo na rezultate neodvisne validacije, če niso zastareli.

218. Pri pregledih ocen, ki morajo biti v skladu s členom 179(1)(c) Uredbe (EU) št. 575/2013 opravljeni vsaj enkrat letno, bi morale institucije upoštevati mere, standarde in pragove, ki so jih določile v skladu z odstavkom 217. Pregledi bi morali obsegati vsaj naslednje elemente:

- (a) analizo reprezentativnosti podatkov, ki vključuje vse naslednje:
 - (i) analizo možnih razlik med RDS, uporabljenim za količinsko opredelitev parametra tveganja, in zadevnim portfeljem, vključno z analizo morebitnih sprememb v

portfelju ali strukturnih prekinitev, na način, kot je opisano analiziranje reprezentativnosti v oddelku 4.2.4;

(ii) analizo možnih razlik med RDS, uporabljenim za razvoj modela, in zadevnim portfeljem; za ta namen bi morale institucije:

- opraviti analizo iz odstavkov 24, 25 in 26;
- upoštevati, da so podatki, uporabljeni za razvoj modela, dovolj reprezentativni v smislu točk (a) in (b) odstavka 21, če je učinkovitost delovanja modela v smislu odstavka 218(b) ustrezna;
- opraviti analizo iz odstavkov 22 in 23, kadar učinkovitost delovanja modela v smislu odstavka 218(b) pada;

(b) analizo učinkovitosti modela in njegove stabilnosti skozi čas, ki bi morala imeti obe naslednji značilnosti:

- (i) analiza bi morala prepoznati vsa možna poslabšanja učinkovitosti delovanja modela, tudi njegove diskriminacijske moči, in sicer tako, da se primerja njegova učinkovitost delovanja v času razvoja z učinkovitostjo delovanja pri vsakem poznejšem obdobju opazovanja v razširjenem podatkovnem nizu ter tudi s predhodno določenimi pragovi; ta analiza bi morala biti opravljena na ustreznih podnizih, za ocene PD na primer na podnizih z nerednimi in podnizih z rednimi plačili, za ocene LGD pa na podnizih za različne scenarije upravljanja neplačanih izpostavljenosti;
- (ii) analiza bi morala biti opravljena v zvezi s celotnim zadevnim portfeljem, brez upoštevanja morebitnih prilagoditev ali izključitev podatkov, opravljenih pri razvoju modela; za namene primerjave bi morala biti tudi učinkovitost delovanja v času razvoja pridobljena za celoten zadevni portfelj, pred morebitnimi prilagoditvami ali izključitvami podatkov;

(c) analizo napovedne moči modela, ki vključuje vsaj:

- (i) analizo, ali se zaradi vključitve najnovejših podatkov v podatkovni niz, uporabljen za ocenjevanje parametrov tveganja, ocene tveganja pomembno spremenijo, zlasti:
 - za PD: ali se zaradi vključitve najnovejših podatkov znatno spremeni dolgoročna povprečna stopnja neplačil; pri tej analizi bi morale institucije po potrebi upoštevati ustrezno ponovno opredelitev obdobja verjetnega variacijskega razmika stopenj neplačil ter mešanice dobrih in slabih let;
 - za LGD: ali se zaradi vključitve najnovejših podatkov znatno spremeni dolgoročni povprečni LGD ali LGD v primeru gospodarske recesije;

- (ii) analizo s testiranjem za nazaj, ki bi morala vključevati primerjavo ocen, uporabljenih za izračun kapitalskih zahtev, z dejanskimi izidi pri vsakem posameznem bonitetnem razredu ali skupini; za ta namen lahko institucije upoštevajo rezultate testiranja za nazaj, opravljenega v okviru notranjega ovrednotenja v skladu s členom 185(b) Uredbe (EU) št. 575/2013, ali pa opravijo dodatne teste, na primer v zvezi z drugim časovnim okvirom podatkovnega niza.

219. Institucije bi morale določiti pogoje, pod katerimi bi morale biti analize iz odstavka 218 opravljene pogosteje kot enkrat letno, na primer večje spremembe v profilu tveganja institucije, kreditnih politikah ali zadevnih informacijskih sistemih. Institucije bi morale opraviti pregled modela PD oz. LGD vsakič, ko opazijo znatno spremembo v gospodarskih razmerah v primerjavi z gospodarskimi razmerami, na katerih temelji podatkovni niz, uporabljen za razvoj modela.

220. Za namen svojih nalog iz člena 190(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 bi morale institucije določiti redni cikel za popoln pregled bonitetnih sistemov, ki upošteva njihovo pomembnost ter zajema vse vidike razvoja modela, količinske opredelitve parametrov tveganja in po potrebi ocenjevanja vseh sestavnih delov modela. Ta pregled bi moral vključevati vse naslednje:

- (a) pregled obstoječih in možnih dejavnikov tveganja ter oceno njihove pomembnosti na podlagi predhodno določenih standardov pregledovanja iz odstavka 217;
- (b) oceno pristopa k modeliranju, njegove konceptualne zanesljivosti, izpolnjevanja predpostavk v zvezi z modeliranjem in alternativnih pristopov.

Kadar so zaradi rezultatov tega pregleda priporočene spremembe zasnove modela, bi morali biti v skladu z rezultati te analize sprejeti ustrezni ukrepi.

221. Za namen pregleda iz odstavkov 217–220 bi morale institucije uporabljati dosledno politiko v zvezi s prilagoditvami in izključitvami podatkov ter zagotoviti, da so morebitne razlike v politiki, uporabljeni pri ustreznih podatkovnih nizih, utemeljene in ne izkrivljajo rezultatov pregleda.